

Quadre de l'últim barquer del riu Ter
Autor: Lluís Boada i Coll

L'Amic

REVISTA DE SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ

L'AMIC

3a època - febrer 2009

35

serveis

TELÈFONS i FAX D'INTERÈS

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Tel. 972 42 22 96 - Fax 972 42 33 34
e-mail: info@stjuliabonmati.com
web: www.stjuliabonmati.com

Registre Civil

i Jutjat de Pau de Bonmatí
Tel. 972 42 22 96 - Fax 972 42 33 34

CEIP Sant Jordi

Tel. 972 42 10 70 - Fax 972 42 31 50
e-mail: b7000123@centres.xtec.es

Parròquia de Santa Maria de Bonmatí

Tel. 972 42 08 07

Esplai de Sant Julià del Llor

Tel. 972 42 16 72

Ràdio Bonmatí

Tel. 972 42 44 92
www.radiobonmati.net
radiobonmati@gmail.com

Banc Popular Espanyol

Tel. i Fax: 972 42 00 19

Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, sucursal Bonmatí

Tel. 972 42 15 50 - Fax 972 42 04 58

Bar-Restaurant Can Jans

Tel. 972 42 30 03

Restaurant La Barca

Tel. 972 42 09 63

Bar El Racó dels Amics

Tel. 972 42 00 26

Turisme Rural Can Vila

Tel. 972 42 37 12

Restaurant El Duc de l'Obac

Tel. 972 42 09 77

Mossos d'Esquadra Santa Coloma de Farners

Tel. 972 18 16 75
Urgència 088
Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil
Oficines: Tel. 972 18 24 38
Urgències: Tel. 972 18 24 00
Fax: 972 18 24 03

2

Bombers

Urgències 085

Teisa:

Oficines: Tel. 972 20 48 68
Fax 972 20 48 70
Terminal autobusos: Tel. 972 20 02 75

Feca-Endesa

Gestions-Serveis Clients:
Tel. 902 50 77 50
Avaries: Tel. 902 77 00 77

Correus d'Anglès: Tel. 972 42 22 21

Consell Comarcal de La Selva:

Oficines: Tel. 972 84 21 61
Fax 982 74 08 04
Servei Recaptació: Tel. 972 84 01 78
Fax 972 84 21 01

Informació General: Tel. 012

FARMÀCIES

Farmàcia M. José Medina Bonora:

Tel. 972 42 22 31

Farmàcia d'Anglès:

Adela Bonmatí - Tel. 972 42 08 89
Teresa Franch - Tel. 972 42 00 51

Farmàcia de la Cellerà:

Marta Jornet - Tel. 972 42 14 63

Farmàcia d'Amer:

Soledat Bassó - Tel. 972 43 03 16

SALUT

Centre d'Assistència Primària CAP d'Anglès

Tel. 972 42 14 98 - Fax 972 42 19 24

Hospital Santa Caterina de Salt

Centraleta: Tel. 972 18 25 00

Hospital de Girona Dr. Josep Trueta

Centraleta: Tel. 972 94 02 00
Prog. Consultes Externes:
Tel. 972 94 02 76-77-49
Admissió Urgències: Tel. 972 94 02 81
Unitat d'Atenció a l'Usuari:
Tel. 972 94 02 11-12-13

Serveis d'Ambulàncies:

Urgències - Tel. 061
Programació serveis - Tel. 704 10 03 17

Informació Sanitat respon:

Tel. 901 11 14 44

HORARIS SERVEIS VARIS

OFICINES MUNICIPALS:

De dilluns a divendres, de les 9 del matí a les 2 de la tarda.

Dilluns i dimecres, de les 5 de la tarda a les 8 del vespre.

El mes d'agost degut a les vacances d'estiu, les oficines municipal restaran tancades totes les tardes.

SECRETARIA:

Dilluns, dimarts i dijous de les 12 del matí a les 2 de la tarda.

Cal concertar visita prèviament.

ALCALDIA:

Cal concertar visita prèviament.

OFICINA TÈCNICA:

Dimarts i dijous de 12 del migdia a 2 de la tarda. Cal concertar visita prèviament.

DISPENSARI MUNICIPAL:

Dr. Daniel López i ATS Flora Algans: dimecres de les 8 del matí a les 3 de la tarda i divendres de 8 a 11 del matí.

Dr. Manel Roman i ATS Magda Bonet: dijous de les 8 a les 11 del matí.

ASSISTÈNCIA SOCIAL:

Cal trucar a l'Ajuntament per concertar entrevista. Telèfon 972 42 22 96.

FARMÀCIA

M. JOSÉ MEDINA BONORA. De dilluns a divendres de 2/4 de 10 del matí a 1/4 de 2 de la tarda i de 2/4 de 5 de la tarda a les 8 del vespre.

Tel. 972 42 22 31.

Per a més informació trucar al CAP d'Anglès (24 hores).

URGÈNCIES DEL CAP D'ANGLÈS:

24 hores diàries.

Tel. 972 42 16 98 - 972 42 16 04

PARRÒQUIA DE BONMATÍ:

HORARI DE MISSES

Dissabtes i festius anticipades, a les 7 de la tarda.

Diumenges i festius a les 11 del matí.

HORARI DESPATX PARROQUIAL

Dissabtes, de 5 a 6 de la tarda i hores convingudes al tel. 972 24 27 62

SERVEIS	2
LLINDA	3
ANIVERSARIS	4
INFORMACIÓ MUNICIPAL	5
ENTREVISTA	10
SALUT	13
ESCOLA	15
ENTITATS	16
OPINIÓ	26
LLIBRES RECOMANATS	41
WEBS D'INTERÈS	42
GASTRONOMIA	43

EDITA: Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

CONSELL DE REDACCIÓ: Anna Pagès, Xevi Pijaume, Lluís Molas, Elia Borràs, Rosa Taberner, Anna Masachs i Anna Marcó.

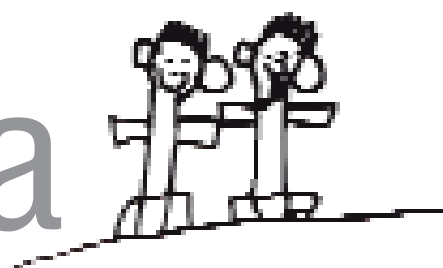
IMPRESSIÓ: Impremta Pagès
Tel. 972 42 01 07 - Anglès

PORTADA:
Autor: Lluís Boada i Coll

DIPÒSIT LEGAL: GI-1210-1993

El Consell de Redacció no s'identifica necessàriament amb les opinions dels articles publicats.

Llinda

Acabades les festes de Nadal i a l'inici d'un nou any (aprofitant l'ocasió desitjo que sigui molt bo per a tothom), tenim un altre nou exemplar del nostre AMIC, amb l'empenta del Consell de redacció i dels col·laboradors que com sempre tenen alguna cosa a dir, explicar, etc.

De l'apartat de la informació municipal en voldria destacar alguna cosa, com per exemple el funcionament del consultori local. És molt important que els usuaris segueixin les pautes de treball que s'han programat, ja sabem que no sempre tot es pot fer al gust de tothom, però pel bon funcionament s'han de respectar. Només voldria que recordessiu el servei que teníem uns anys enrere i el que tenim ara. Em sembla que la millora ha estat considerable, tant a nivell d'instal·lacions com de personal.

A la informació de recollida de deixalles, reciclatge i trastos vells, només afegir que és molt important la feina de cada un de nosaltres, perquè sense la implicació personal de tots, no podrem tirar endavant aquesta tasca. Des de l'Ajuntament intentarem donar tota la informació necessària i si arribés el punt extrem, sancionar a les persones que no segueixin les normes establertes, sobretot en el servei dels trastos vells, que a partir d'ara passen el primer dijous de cada mes. No ens cansarem d'anar-ho recordant.

Abans d'acabar, recordar que el 22 de febrer complirem anys com a municipi. Farà 26 anys que degut a una gran mobilització social i política, la Generalitat de Catalunya va autoritzar la constitució del municipi independent de Sant Julià de Llor i Bonmatí.

Voldria acabar amb una salutació molt afectuosa als lectors, principalment als que són fora del municipi des de fa molts anys.

JOAN GRABULOSA i VIDAL

Alcalde de Sant Julià del Llor i Bonmatí

aniversaris

L'any 1909

a la Colònia ja hi havia una caixa d'estalvis adherida a la *Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros*, actualment "La Caixa" que pertanyia a la sucursal de Girona.

El 1929

vint anys més tard, la paperera Torras Domènech produeix 5.000 kilos diaris i fabrica 36 classes de paper de colors diversos. Entre els seus clients, s'hi compta la *Fábrica Nacional de Moneda y Timbre*, que rep el paper a Madrid i l'envia a Londres, on fabriquen els bitllets per encàrrec del Banc d'Espanya.

El 5 de febrer de 1939

davant l'avenç de l'exèrcit dels nacionals, els soldats de la República fan uns forats al pont de Bonmatí per tal de dinamitar-lo i dificultar el pas de les tropes franquistes. A les 5 de la tarda es porta a terme la voladura del pont i es forma un front de guerra amb el riu al mig que durarà fins l'endemà a les 5 de la tarda.

Finalment les forces nacionals entren a Bonmatí.

Poc després és clausurada la Cooperativa Bonmatinense, que funcionava des de 1906 al·legant motius polítics.

COMENTARI DE LA PORTADA

En aquesta edició la portada correspon a una pintura a l'oli extreta d'una fotografia de la Barca de Sant Julià del Llor, on s'hi veu l'últim barquer en Lluís Boada i Bonmatí, portant passatgers d'una banda a l'altra del riu Ter. En record d'aquella antiga barca, figura emblemàtica del nostre entorn fins a la construcció del Pont de Sant Julià l'any 1977, el Grup Il·lusió ha estrenat aquest passat 5 de gener, una carrossa en forma de barca, que conjuntament amb el tren recorden dues figures molt nostres i que ja formen part de la història del nostre municipi. L'autor del quadre és en Lluís Boada i Coll, nét de l'últim barquer del nostre municipi.

Municipal

HOMENATGE A LA VELLESA

L'onze de setembre com cada any es va celebrar la festa de la gent gran. Aquesta va ser la 25a. edició i vam començar la celebració amb una missa participada amb l'acompanyament de la Coral de Bonmatí, a més en acabar ens va oferir un petit concert.

Després a l'envelat un total de 135 persones entre homenatjats i acompanyants varen gaudir d'una diada amb un bon dinar, l'actuació de l'humorista Selvin, i una audició de sardanes a càrrec de la Cobla-Orquestra Mil·lenària. En acabar el dinar es va fer entrega d'un petit obsequi a tots els homenatjats i un sorteig.

Cal recalcar que tots els actes varen ser gratuïts per les persones majors de 70 anys i que com cada any, també es va subvencionar una part de l'import del dinar dels acompanyants. Un cop acabat el dinar es va entregar una placa commemorativa a la Roser, la cuinera de la nostra escola, que aquest curs, després de 36 anys de fer el dinar als nostres fills i filles, li ha arribat l'hora d'una merescuda jubilació.

ALBA-TER

El Consorci Alba-Ter és un ens supramunicipal que impulsa accions de cohesió, preservació, sostenibilitat i dinamització a tot el territori de la conca hidrogràfica del riu Ter a través de quatre àmbits d'actuació: patrimoni natural, patrimoni cultural, promoció econòmica i turisme, i comunicació i sensibilització.

El Consorci Alba-Ter està format per 46 ajuntaments (entre els quals hi ha el nostre) i 5 consells comarcals de la conca del Ter, que representen al 90,6% de la població riberenca dels rius Ter i Freser amb un total de 210.167 habitants.

El seu objectiu és fomentar la cohesió, la participació i la sensibilització de tot l'entramat social per afavorir el desenvolupament sostenible del territori que configura l'espai fluvial del Ter. També és tasca d'aquesta àrea difondre la imatge i les accions del Consorci Alba-Ter per convertir-lo en un organisme de

referència dins i fora del territori on actua.

El passat dissabte dia 8 de novembre, al centre cívic, es va fer la presentació de la setmana del Ter a càrrec de l'empresa Dinamis.

Al llarg de tota una setmana, va estar oberta al públic una exposició de fotografies que reflectien la història del nostre riu i per tant de la nostra colònia, que va néixer de les aigües del riu Ter. Aquest riu, amb la força del seu cabal va fer de Bonmatí un indret pròsper en indústria a finals del segle XIX i començaments del segle XX. Rehabilitades les fàbriques després de la Guerra Civil, la bonança va perdurar fins a la crisi econòmica de finals dels anys 70.

D'altra banda al llarg de la setmana a l'escola CEIP Sant Jordi s'han fet els següents tallers ambientals:

- Explica'm un conte sobre la terra i l'aigua (Infantil i C.I.)
- Taller de Bioindicadors (C.S.)

Municipal

FUNCIONAMENT DEL CONSULTORI LOCAL DE BONMATÍ

PERSONAL:

Dr. Romàn

Dr. López

DUI Yolanda Garza

(DUI: diplomada universitària en infermeria)

HORARIS:

Dimecres i divendres:

Dr. López i DUI Yolanda de 8.30 a 14.00

Dijous: Dr. Romàn: 8.30 a 13.00

DUI Yolanda: 8 a 9 analítiques programades
9.30 a 13.00 visites d'infermeria

RECEPTES:

S'entregaran les receptes els dies de visita de les 10.30 a les 11.00. Si teniu hora al metge o a la infermera fora d'aquest horari d'entrega, se us donarà la cartilla sense cap problema a l'hora que sigui la vostra visita.

El circuit és conegut per la majoria dels usuaris: cal tirar les targetes de medicació a les bústies que es troben a la zona de baix de l'ajuntament tots els dies de la setmana laboral. Les podeu venir a recollir al cap d'una setmana per assegurar que estaran fetes.

Volem recordar que les receptes són un acte mèdic i per tant són responsabilitat del metge. Si teniu algun problema amb algun tipus de recepta o medicament no entrat a l'ordinador cal que acudiu al metge sempre.

Recomanem no quedar-se sense medicament ja que sempre tarden uns dies a estar fetes. L'usuari és el responsable de les seves malalties i dels seus medicaments.

ANALÍTQUES:

Des del mes d'octubre oferim la possibilitat de fer les analítiques al consultori de Bonmatí.

Es fan els dijous de 8 a 9 i sempre us citarà el metge o la infermera quan es cregui convenient la necessitat de fer-se una extracció de sang. Les persones que estan en tractament amb símptoma també poden venir al consultori demanant hora convenientment.

VISITES MÈDIQUES I D'INFERMERIA

Sempre que necessiteu una visita mèdica o d'infermeria heu de trucar al CAP d'Anglès al 972 42 14 98 ó 972 42 16 04 de 8 del matí a 8 del vespre.

Si teniu una urgència podeu venir sempre en horari de visita i la infermera en valorarà la gravetat; en funció d'això us derivarà al metge.

Tasques de la infermera:

Volem aprofitar per recordar-vos les tasques exclusives de la infermera:

- Control de malalts crònics: HTA, diabetis mellitus, sobrepès, obesitat, demències.
- Detecció precoç de malalties potencialment cròniques.
- Analítiques, electrocardiogrames
- Campanyes vacunals i administració de vacunes.
- Cures de ferides cròniques i agudes.
- Extracció de taps de cerumen.
- Administració d'injectables
- Visites domiciliàries a malalts allitats per comprovar estat general, integritat cutània, estat nutricional.
- Visites domiciliàries transitòries: persones acabades d'operar i que necessiten atencions a casa.
- Educació sanitària: xerrades a la comunitat sobre problemes de salut.
- Valoracions geriàtriques: es pretén detectar de manera precoç alteracions de la memòria, de les activitats de la vida diària, de mobilitat, detectar en definitiva el pacient fràgil en diferents aspectes de la seva vida.

Seria bo que tota persona adulta fes una visita anual a la infermera per fer un registre de les seves dades antropomètriques i detectar possibles malalties futures.

Pel bon funcionament del consultori agraiem que tothom segueixi aquestes pautes.

Us agraïm la vostra col·laboració.

El vostre equip mèdic, metge i infermera.

Municipal

NOVETATS EN LES TARIFES DE L'AIGUA

Durant els últims mesos es van prendre mesures restrictives en el subministrament d'aigua potable a causa de la sequera que hi va haver en el període d'estiu. El nostre municipi estava

inclòs dins la fase d'excepcionalitat 2.

L'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí ha volgut introduir polítiques d'estalvi d'aigua i, per això, s'han realitzat modificacions en les tarifes de la taxa pel subministrament d'aigua potable. D'aquesta manera es vol premiar als habitatges amb conductes estalviadores i es vol "castigar" als consums excessius.

Fins ara, dins la factura existien 3 trams d'aigua entre els quals es dividia el consum total del trimestre. La novetat més important dins la facturació d'aigua potable (que s'aplicarà a partir dels consums realitzats des de l'1 de gener de 2009) és la creació d'un quart tram que pretén castigar els consums excessius d'aigua. Aquest quart tram s'aplicarà a partir del metre cúbic número 55 consumit. El preu per metre cúbic del quart tram serà un 50% més car que el preu del tercer tram.

Posem un exemple:

Un habitatge que a consumit 46 metres cúbics pagarà en concepte de taxa per aigua potable:

1r tram: $18 \text{ m}^3 \times 0,4008 \text{ €/m}^3 = 7,21 \text{ €}$
 2n tram: $18 \text{ m}^3 \times 0,6013 \text{ €/m}^3 = 10,82 \text{ €}$
 3r tram: $10 \text{ m}^3 \times 0,8907 \text{ €/m}^3 = 8,91 \text{ €}$
 TOTAL : 26,94 € + IVA

Un habitatge que ha consumit 56 metres cúbics pagarà:

1r tram: $18 \text{ m}^3 \times 0,4008 \text{ €/m}^3 = 7,21 \text{ €}$
 2n tram: $18 \text{ m}^3 \times 0,6013 \text{ €/m}^3 = 10,82 \text{ €}$
 3r tram: $18 \text{ m}^3 \times 0,8907 \text{ €/m}^3 = 16,03 \text{ €}$
 4t tram: $2 \text{ m}^3 \times 1,3361 \text{ €/m}^3 = 2,67 \text{ €}$
 TOTAL : 36,73 € + IVA

Tot i això, no oblidem que aquest no serà l'import final de la factura, ja que dins la mateixa hi consten també els imports de cànon de l'aigua (impost de la Generalitat), taxa de clavegueram i taxa de recollida d'escombraries.

Ja sabem que com més persones hi ha dins la família, més consum d'aigua hi haurà. És per aquest motiu que s'ha establert una bonificació del 20% sobre la taxa de l'aigua per a les famílies nombroses que ho acreditin mitjançant el carnet de família nombrosa. Per gaudir-ne caldrà fer una sol·licitud a l'Ajuntament.

Esperem que aquest escrit hagi sigut de gran utilitat per a la vostra informació.

NOVETATS SERVEI DE RECOLLIDA

A partir del dia 1 de gener d'aquest any, la recollida d'escombraries torna a anar a càrrec del Consell Comarcal. Els dies també s'han canviat. A partir d'aquesta data, la recollida es farà **els dimarts, dijous i dissabte**.

S'han netejat tots els contenidors del municipi i se n'han canviat 10 que estaven en molt malt estat. Tot hi això encara en queda algun que es canviarà tan bon punt l'empresa concessionària disposi de més unitats.

També s'ha canviat el dia de **recollida de mobles i trastos vells**, passant a ser a partir d'ara, el **primer dijous de cada mes**. No cal recordar que per civisme, cal treure els trastos justament la nit anterior al dia de recollida.

La recollida de **barques** (contenidors per deixalles vegetals i de poda), es farà **cada**

quinze dies. El primer dia de recollida d'aquest any ha estat el dimarts dia 13.

Aquests contenidors estan situats al final del carrer de les fàbriques i a partir d'ara l'espai tornarà a estar obert els dissabtes i diumenges. (L'Ajuntament s'havia vist obligat a tancar-ne l'accés els caps de setmana ja que s'hi tiraven materials de tot tipus de manera incontrolada.) Aprofitem per recordar que en aquests contenidors solsament s'hi pot tirar deixalles vegetals i restes de poda procedents de jardins (gespa, branques, etc). En el cas d'abocar-hi altres tipus de materials, a part d'incomplir les normes, comporta un encariment considerable del servei que repercutirà a curt termini en la facturació dels rebuts a tots els veïns.

Municipal

INCIVISME

T'agradaria que els altres omplissin la teva casa de deixalles i trastos vells?... No?

Doncs TU no embrutis el poble, que és de TOTS.

No ens cansarem d'insistir en la necessitat de respectar el medi ambient, de tirar o portar cada cosa al seu lloc després que ja no ens fa servei o se'ns ha fet malbé. Les imatges que us mostrem fereixen la sensibilitat dels que voldríem un municipi net, sense deixalles, mobles vells, etc.

Quan es canvia un moble, un electrodomèstic o qualsevol altre cosa, el venedor està obligat a fer-se càrrec de l'objecte vell. En el cas que no sigui substituït per un de nou, el seu lloc és la deixalleria més pròxima o esperar al primer dijous de cada mes, dia en què recullen els trastos vells.

Una altra qüestió són els contenidors per reciclar cartró, plàstic i vidre. L'Ajuntament ha fet un seguiment i continuen havent-hi materials barrejats i el que és més greu dintre de molts contenidors de cartró i paper (contenedor blau) si han trobat bosses de basura amb matèria orgànica (verdures, restes de menjar, medicaments i fins i tot alguna fotografia que per descuit o perquè ja no era prou actual va anar a parar al "cubo de la basura"

i després al contenidor equivocat. (Gràcies, com a mínim vàrem saber de qui era aquella bossa).

D'altra banda aquestes passades festes de Nadal i Reis, molts veïns del nostre municipi s'han queixat del munt de cartrons que s'apilaven davant els contenidors d'escombraries. És molt maco fer feliços als fills i néts amb un munt de joguines però seran feliços en un futur si no fem les coses ben fetes? A l'escola ja se'ls hi ensenya que el cartró va al contenidor blau i que aquest cartró es reutilitza per fer més paper i més cartró. Ens ho hauran d'explicar ells a nosaltres, pares, avis...?

No anem per bon camí si tenim en compte que l'Ajuntament a partir de 2010, vol fer la recollida selectiva porta a porta i en aquell moment hauréu de tenir molt clar on va cada cosa ja que els contenidors del carrer desapareixeran i serem els únics responsables que quan vinguin a recollir les deixalles estigui tot al seu lloc i si no, després d'un període de prova el particular serà sancionat. Posem-nos doncs les piles i fem les coses ben fetes.

Municipal

ACTIVITATS QUE S'HAN PORTAT A TERME AL CENTRE CÍVIC

El dia 19 d'octubre es va obrir el bar del Centre Cívic. Des d'aquest dia està obert al públic i ja s'hi han fet una sèrie d'activitats.

- El dia 8 de novembre, la setmana de l'Alba-Ter presentació i exposició de fotografies.
- El dia 5 de desembre, actuació del grup acústic Nuz.
- El dia 10 de desembre, contes de Nadal a càrrec de la Lourdes Macau.
- El dia 17 de desembre, Quina sanitària a càrrec de les infermeres del CAP d'Anglès.
- El dia 10 de gener, monòlegs a càrrec de l'humorista Lagi.

El dia 27 de febrer es faran revisions auditives

gratuïtes a càrrec de l'empresa Sonopro Salut Auditiva S.L.

També ens plau informar-vos que el jovent del nostre poble està molt interessat en dinamitzar aquest local i tenen un munt d'idees que al llarg de l'any 2009, entre tots intentarem fer realitat. En aquest moment l'Ajuntament està preparant altres activitats. Probablement a partir del mes de març es faran classes de Tai-Txi un dia a la setmana a uns preus molt assequibles i a un preu especial pels jubilats. També hem pensat organitzar classes de català.

Que es portin a terme o no dependrà del número de persones inscrites. Per això des de l'Ajuntament us animem a participar-hi.

entrevista

ENTREVISTA AMB JOSEP PUIG I VILANOVA

Continuant amb la recuperació de la memòria històrica del nostre Municipi, novament us presentem la història d'un veí de casa nostra, que sempre ha viscut i treballat aquí i que per la seva edat, experiència i maduresa representa un fidel testimoni de la vida a la Colònia al segle passat.

En **Josep Puig** va néixer a la Colònia de Bonmatí el 22-06-1921. El seu pare, que es deia Pere, era veí de Constantins, treballava al paperer i a més era el ciclista de la Colònia. La seva mare procedia de Sant Joan les Fonts i es deia Remei. La família Puig Vilanova residia en un segon pis del carrer de Sant Ramon i van tenir dos descendents; una filla que va morir als 19 anys per malaltia i després amb 7 anys de diferència, va néixer en Josep.

La seva infància transcorregué entorn de la vida a la Colònia, la família, els companys i l'escola. Sorpren la seva extraordinària memòria en recordar-se dels noms de molts dels professors/es que havia tingut: el Sr. Galí, el Sr. Busquets, el Sr. Nonell, el Sr. Juanols, la Sra. Cols (els seus últims anys d'escola van coincidir amb l'època republicana en què els nois i noies anaven barrejats) i el Sr. Ballesta que li feia classes particulars al vespre quan va començar a treballar; això era abans de complir els 13 anys. Sobre l'escola recorda que primer estava situada al carrer Sant Ramon núm. 3 i més tard al carrer del Pi núm. 2. També havia anat a conferència a sobre Can Surroca. Formaven part dels amics de la seva infància: en Joaquim Vila, en Pere Motjer, en Mariano (uns anys més jove) i d'altres actualment difunts com: en Pelayo, en Cist, en Veroni, en Berto,...

La seva vida laboral comença molt aviat. Igual que molts altres nois en aquella època comença a treballar molt jove, en el seu cas encara no havia complert els 13 anys. Li sorgeix l'oportunitat d'entrar a treballar en un taller d'aprenent de mecànic i ho aprofita. De manera que comença a treballar a Can Clapés i Costa d'Anglès compaginant el treball i els estudis nocturns. Quan tenia 15 anys, esclata la Guerra Civil i a la fàbrica Burés d'Anglès passen a fer material bèl·lic. En Josep hi treballarà de verificador (actualment es diria control de qua-

litat), una mica més d'un any. Irònicament diu: -No sortia res de bo, no hi havia cap projectil que encaixés, no entraven. Si els políem massa, quedaven massa prims i ja no servien. Les mides no coincidien mai amb el que havíem de fer, no enteníem el que passava.

Aquesta feina la va fer poc temps ja que els rojos passaven a reclutar soldats a les fàbriques i un dia que eren a la Burés, en Josep va haver de fugir per la porta del darrere. D'aquesta manera s'escapava d'anar a la guerra; de fet, en realitat només hi van anar els del primer trimestre.

Seguidament va demanar feina al Sr. Solés de la Grober i mentre esperava la resposta va tenir una altra oferta de treball, que acceptà ràpidament, a la fàbrica Casacuberta. -Malgrat que guanyaria una pesseta menys al dia, podia estar més a prop de casa, explica.

Al 1945 el Sr. Armengol adquireix la fàbrica Casacuberta continuant així la mateixa activitat industrial. En Josep hi seguirà treballant, aproximadament uns 40 anys, fins al 1978, un any abans del tancament i quasi coincidint amb la seva jubilació. La primera feina que farà serà de manyà (manteniment) per un salari de 7 pessetes al dia. Al poc temps li ofereixen ser el majordom (capatàs que controlava dues fàbriques) coincidint amb la jubilació del Sr. Puntí (antic majordom de la fàbrica) i estant de director el Sr. La Plana. A en Josep no li feia gaire gràcia haver de manar a tantes dones, però es compromet a intentar-ho i de fet em consta que se'n sortia prou bé.

Més endavant i per un període de quatre anys va estar de director quan va plegar el Sr. Galo i per recomanació explícita d'aquest. Em confessa: -En Galo va parlar amb l'Armengol i aquest li va dir que en Puig serviria. (Com a norma canviaven els directors cada quatre anys). Novament es prengué la responsabilitat molt seriosament i algunes fonts apunten que ho va fer molt bé.

Després d'aquest període el relleva un nou director, el Sr. Mayol, que arriba amb unes intencions molt optimistes prometent augmentar de manera considerable la producció. De fet però, el que realment aconsegueix és crear un clima de descontentament general per part dels treballadors, cosa que fins al moment no s'havia donat. En Josep romandrà a la fàbrica exercint de subdirector.

entrevista

Tot i que en diferents ocasions havia rebut ofertes de treball en altres fàbriques, va preferir quedar-se a Bonmatí per tenir cura del seu pare que uns anys abans s'havia ferit.

La jornada laboral a les fàbriques era molt llarga; al principi treballaven 12 hores diàries de dilluns a dissabte. Més endavant es treballarà fins el dissabte al matí. Els sous eren ínfims, «Una família amb quatre fills tenia treballs a viure, explica en Josep. A principis de segle però, les condicions encara eren pitjors ja que, com a curiositat i per fer-nos una idea comenta: «Algunes dones s'emportaven a la fàbrica els seus nadons dins una caixeta per poder anar a treballar.

Els anys de postguerra van ser molt difícils, hi havia cartilles de racionament d'aliments i costava molt poder satisfer les primeres necessitats de les famílies treballadores.

«De distraccions no n'hi havia gaires, es guanyava poc i tothom treballava tot el que podia; hi havia hagut un petit teatre a Can Surroca, venien els gitanos i ens feien petites exhibicions de circ amb animalons,... diu en Josep.

La Colònia disposava d'una sèrie de serveis que satisfien les primeres necessitats. Hi havia: la cooperativa, Cal Flaquer, Cal Sabater, 2 barbers fixes, Can Massa, Cal Comediant, 2 carnisseries,...

Els metges Srs. Viñes i Cendra passaven visita dos cops per setmana. Feien ús de la capella particular dels Srs. Bonmatí i així disposaven de mossèn per als serveis religiosos.

Una anècdota molt curiosa i popular era la manera com s'anomenaven els partidaris o treballadors de les dues fàbriques, comparant-los amb la tragèdia literària de Romeo i Julieta. Els «Capuletos» eren els de la fàbrica Mata i Pons, i «los Montescos» els de Cal Armengol. Era coneguda de tots la rivalitat existent entre els dos amos, a partir de l'adquisició del paperer per part de Mata i Pons amb la finalitat de destinar-lo a l'explotació tèxtil, cosa que suposava una competència directa amb la fàbrica Armengol. Aquesta era la causa de molts incidents que anaven succeint a la Colònia i que contribuïen a frenar algunes millores molt esperades i necessàries pels treballadors com ara la creació de nous habitatges, degut a l'estat de deteriorament dels pisos de la Colònia. Aquesta va ser la principal raó, davant el poc interès que hi posava el Sr. Armengol, que es fundés el Patronat Local d'habitatge que va suposar la creació en primer lloc de

40 cases fins a un total de 156 habitatges de protecció oficial al 1977.

Va conèixer la Maria, la seva esposa, quan treballava a Can Casacuberta. Uns companys de la fàbrica parlaven que en una festa havien conegut una noia que li deien «la verda» ja que vestia de color verd.

A la festa de Bescanó la va voler conèixer i es van adonar que estaven fets l'un per l'altre. Varen festejar uns cinc anys i es van casar el 25-07-1946, quan ja treballava pel Sr. Armengol.

El 14-12-1948 naixia en Joan, el seu únic fill. Tenen un nét, en David i un besnét, en Max que resideixen a Suècia i a qui veuen poc a causa de la distància.

La principal afició d'en Josep i la Maria (sobretot d'ella), era el ball; acudien a totes les festes majors dels voltants, si no n'hi havia els diumenges a la tarda anaven a la pista d'en Baixina d'Anglès on al so de l'orquestra, ballaven tot el que tocaven. Eren incansables balladors. Si coincidía que era l'estiu però, amb tota la colla d'amics, al matí agafaven «la vespa» i anaven a banyar-se a la platja.

Completaven la jornada a la tarda a la pista de ball mentre l'avi Pere passava la tarda jugant amb el seu nét Joan.

Les anècdotes més divertides que recorda són de la mili ja que hi va estar 3 anys i 6 mesos. Contràriament diu que s'ho va passar molt malament. Pri-

entrevista

mer l'envien a "la maestranza" quan ell volia anar al taller però hi havia massa mecànics. Després el van portar a Ripollet. S'ofereix voluntari per un destacament que ha d'anar a Girona i l'envien al castell de Sant Julià de Ramis on vivien en condicions deplorables (no tenien ni aigua). Cansat d'això va anar a parlar amb l'Adroher que treballava a les oficines i li va dir: -apunta'm de voluntari per marxar d'aquí. Aviat li surt l'ocasió, ja que

en necessiten un a Llagostera. -Em va cridar el tinent que era molt llunàtic i em va preguntar perquè volia marxar, si no estava bé allà. Com que em va fer por que em fes la punyeta li vaig contestar: "Sí, estoy muy bien pero es que tengo a mi novia allí". "Ah, pues así váyase", em va dir. -Vaig agafar el fusell, les mantes i vaig marxar cuita- corrents sense ni acomiadar-me.

De Llagostera vaig anar a Gironella on vaig acabar la mili. -Aquí em vaig trobar els maquis i ens fèiem un tip de fer guàrdies. Vam tenir espants per res.

Un dia que feia guàrdia un novell, va sentir un soroll i es va espantar disparant un tret d'alarma. Resulta que només era un gos.

Un altre dia, estant a Ripollet, ens van posar en un pas de la Processó de Corpus i quan vam tornar havien robat el motor que feia pujar l'aigua al dipòsit del tinent coronel. Com que tots nosaltres érem mecànics ens van voler donar les culpes i ens van tenir mitja nit a l'intempèrie passant molta fred. L'endemà un pobre soldat pujava aigua a galletades mig sanglotant i això va durar uns dies fins que el motor va tornar a aparèixer i encara ara no sé com va anar.

Tot i que ara als seus 87 anys en Josep gaudeix de bona salut, no ha estat sempre així. Als 60 anys el cor li va donar un bon ensurt, ja que va tenir 7 angines de pit i un infart però sortosament a partir d'aquí i fins avui no se li ha repetit mai més. Té cura de la seva dona que malauradament ha perdut molt la vista i s'ocupa de la casa. En Josep i la Maria són una parella molt ben avinguda que fa més de 60 anys que comparteixen les mateixes il·lusions. Darrere la façana d'home seriós, s'amaga una persona molt sociable i cordial.

Rosa Taberner i Bosch

Les DROGUES i els seus EFECTES

TABAC: La seva addicció està acceptada culturalment.

• **Efectes:** Afectació de les artèries (aterosclerosi), enfisemes pulmonars, neoplàsies de pulmó, bufeta, boca, faringe, pàncrees. Augmenta la probabilitat de patir mort sobtada, angines de pit, infart de miocardi, ictus. De mares fumadores neixen nounats amb baix pes.

ALCOHOL: Tipus de droga depressiva del sistema nerviós central.

• **Efectes:** Dóna marejos, nàusees, vòmits, disàtries, conducta agressiva, atàxia (dificultat en la marxa), depressió respiratòria i mort. A més podem tenir complicacions com càncers de fetge, de pàncrees, d'esòfag.

MARIHUANA: Coneguda també com a cànnabis. Es pot fumar o mastegar. Actualment també se la denomina: ganja, herba, maria, cànnabis.

• **Efectes:** ulls vermells, boca seca, habilitats com concentració i coordinació poden estar afectades, l'enteniment alterat, paranoia, atacs d'ansietat, percepció del temps alterada, dificultat per assimilar informació nova, problemes amb l'aprenentatge, la memòria, la percepció, problemes amb la parla, i problemes en la resolució de conflictes.

AMFETAMINES: Tipus de droga estimulants, l'ús crònic pot causar psicosis i esquizofrènia. Pot consumir-se oral, injectada o fumada. També coneguda com speed, uppers, ups, hearts, bumble bees, benzedrine.

• **Efectes:** addicció, irritabilitat, ansietat, pressió alta, psicosis, depressió, agressió, convulsions, marejos, falta de son, falta de gana, malnutrició, alt risc de HIV (sida), hepatitis i tot tipus de malalties infeccioses en el cas que sigui injectada.

META-AMFETAMINES: Tipus de droga estimulants, pot passar que en consumir-la aconseguis no dormir entre 3 i 15 dies. Oral, injectada o fumada.

• **Efectes:** Semblant a les amfetamines més hipertèrmia (augment de la temperatura corporal), paranoia, psicosis, convulsions, alteracions cardíques importants, al·lucinacions, etc.

HEROÏNA: És un opiàci. Qui l'utilitza desenvolupa ràpidament tolerància a la droga de manera que necessiten cada vegada més dosi per sentir els efectes gratificants, amb tot el problema que això comporta. La coneixem com a smack, cavall, horse, mud, sugar, junk, black.

• **Efectes:** Addicció, vocalització poc clara de les paraules, pas lent, parpelles caigudes, son, depressió respiratòria, sequedat de pell, alt risc de contagi si és injectada.

LSD: És un al·lucinogen, de fet és el més comú. Són pastilles decorades generalment amb colors vius o amb personatges dels dibuixos animats. Dit també àcid, microdot, tabs, doses, trips. Es pot consumir oral o amb gelatina líquida posat als ulls.

• **Efectes:** Temperatura i pressió elevada, falta de gana, al·lucinacions cròniques.

FONGS (bolets): És al·lucinogen i ara és més comú que mai. Molts consumidors els aconseguixen per correu. Es consumeixen mastegats o bullits i presos amb te. Coneguts com a shrooms, caps, magic mushrooms.

• **Efectes:** pressió elevada, transpiració, nàusees, al·lucinacions.

ESTEROIDES: Molts efectes secundaris que malmeten la salut. Es poden injectar al múscul o consumir oralment. Coneguts popularment com rhoids, juice.

• **Efectes:** càncer de fetge, esterilitat, característiques físiques masculines en dones i a l'inversa en homes, agressió, canvis d'humor.

ÈXTASI: És un estimulants, és la droga més popular en festes nocturnes (raves) i és la més comuna de les conegudes com a "designer drugs". En diuen XTC, Adam, MDMA. Es consumeix oral.

• **Efectes:** alteracions psiquiàtriques com el pànic, ansietat, depressió, paranoia, tensió muscular, visió borrosa, transpiració, palpitació, al·lucinacions, desmai, calfreds, problemes per poder dormir.

COCAÏNA: Estimulant. És una de les drogues més addictives, el seu ús freqüent pot provocar paranoia, al·lucinacions, agressió, insomni i depressió. La coneixem com a coke, snow, nose candy, flake, blow, big C. Es pren dissolta en aigua o injectada.

• **Efectes:** addicció, dilatació de les pupil·les, respiració ràpida, atacs epilèptics, infarts, insomni, ansietat, inquietud, irritabilitat, temperatura elevada, mort.

CRACK: és la forma barata de la cocaïna, és fumada i dóna els mateixos efectes que la cocaïna.

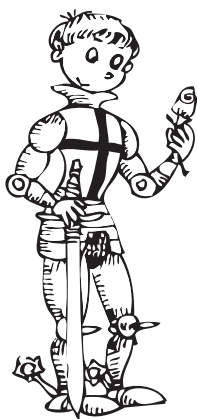
Lídia Güell Fernández
Gemma Caparrós Boixés

escola

L'ESCOLA

Quan des de la redacció d'aquesta revista ens va arribar la invitació de participar en l'edició de febrer amb un escrit, vàrem pensar que potser fora un bon moment per presentar-nos com a nou equip directiu de l'escola des d'aquest curs 2008-2009.

Creiem que és important el reconeixement de la feina feta fins ara de l'anterior equip directiu. Doncs, al llarg del curs, són moltes les situacions tant bones com dolentes a les quals cal donar una resposta ràpida i el més eficaç possible. Això, curs rere curs, crea un desgast a les persones que estan al capdavant de l'escola i és per aquest motiu que sovint es fa necessari un relleu en els equips directius.

Hem assumit aquest repte amb il·lusió i empena. Som noves en el càrrec, la nostra experiència es basa en els anys de docència i les ganes de tirar endavant un projecte d'escola en el que creiem fermament. Una escola oberta al poble, activa i participativa no només a nivell local sinó també comarcal. Una escola on les ganes d'innovar ens portin a nous reptes que facin que l'estada a l'escola sigui el més rica i profitosa possible. L'etapa 3/12 és una etapa important on els coneixements adquirits guiaran als nostres alumnes al llarg de la seva vida, on les experiències viscudes potser forjaran el seu futur, i on els bons moments restaran per sempre dins un raconet de cada cor, per tant, quina escola volem? L'escola on els nens i nenes puguin créixer, aprendre i desenvolupar-se amb llibertat i harmonia.

No podem deixar escrites aquestes ratlles sense agrair l'esforç, que des de l'Ajuntament s'ha fet per rentar la cara a l'escola i arranjat alguns espais per tal d'adequar-los al seu ús. La cessió de les instal·lacions esportives municipals per tal de dur a terme les classes d'Educació Física i també, i potser el canvi més visual, és el de l'entrada de l'escola, el que ens ha servit per crear un espai per Biblioteca i Aula de Música. Sabem que tot això no soluciona ni la manca d'espai ni de seguretat però, ara que sembla que finalment s'ha desencallat el tema de la futura construcció d'una escola nova, que substituirà a l'actual, ens ajuda a que aquesta espera sigui més agradable i, el que és més important, a que puguem atendre als nostres alumnes tal i com creiem que es mereixen.

MARXA “ANAR-HI ANANT”

Arriba el febrer i com diem sempre: temps de “Marxa” a Bonmatí.

Aquest any, un cop més mantenim els tres recorreguts però, com sempre hem procurat que hi hagués alguna novetat que els fes una mica diferents dels recorreguts dels altres anys.

Feia temps que ens miràvem els cingles de Sant Roc des de Bonmatí i ens dèiem: “Estaria bé fer pujar algun dia la Marxa fins a l'ermita” i finalment hem dit

Capella de Sant Roc

“Per què no? Som-hi!” i ens hi hem posat.

Sortirem del pati de l'escola i ens dirigirem a Calders; un cop allà travessarem la vall i anirem remuntant la riera per un estret corriol, esperem que no plogui molt, doncs hem de travessar-la tres cops, fins aproximadament el km 7, on comença el tros més exigent: pel mig del bosc i amb un fort pendent arribarem just al peu dels cingles, que resseguirem fins a trobar el camí que ens permetrà enfilarnos i amb uns deu minuts més arribar a la capella.

La part superior dels cingles, anomenat Pla de Sant Roc, és el vèrtex on conflueixen les comarques de La Selva, el Gironès i la Garrotxa sobre les quals es pot gaudir d'una àmplia panoràmica. A més els cingles formen un espai natural, vertader paradís per a la gent que estima les ciències naturals: geologia (roques escèniques, just quan els grans sauris s'havien extingit), paleontologia (abundància i bona conservació de fòssils marins), paisatge (bosc mediterrani típic) i botànica (la farigola, el romaní i l'espígol perfumen l'ambient). La història de la humanitat també hi és present: des de les primeres ocupacions humanes durant el paleolític fins als típics masos de la Catalunya rural del segle XIX.

Un cop descansats continuarem pel camí de la nostra esquerra, que rodeja els cingles per dalt i ens porta a trobar el camí que puja de la Barroca. Un cop aquí, girant sempre a l'esquerra, ens dirigirem fins al mas del “Llapart” i per la carretera que puja de Sant Climent cap

a Santa Brígida anirem fins a Can Puig; després per camins de bosc arribarem a la Pera i finalment a Bonmatí.

El recorregut total no arriba a 24 km, però el temps de marxa efectiva, sense parades, és d'unes 5 hores. La dificultat principal es troba entre el km 7, on comença la pujada, i el km 11, on trobem la carretera de la Barroca.

En aquest recorregut hem introduït una novetat: hi haurà un control de pas en el km 6, lloc on se separen les marxes mitjana i llarga, que s'haurà d'haver passat

Els Cingles

a les 9 del matí. Els que hi arribin més tard se'ls dirà al recorregut mitjà i no se'ls deixarà continuar pel camí de pujar als cingles.

Els altres dos recorreguts seran:

- El curt, d'uns 10 km. Des de Calders pujarà fins a Cal Rei, per a continuació baixar fins a la Pera, on coincidirà tothom.

- El mitjà, d'uns 15 km, se separarà del llarg en el km 6 i durant 2 km travessarà el Pla de Verdaguer, situat al peu dels cingles, fins a Can Puig de Sant Climent d'Amer on es retrobarà amb el llarg.

Amb aquests tres recorreguts creiem que complim amb els nostres objectius de sempre: fer una “Marxa” a gust de tothom i donar a conèixer el màxim possible de llocs propers al nostre poble.

Panoràmica sobre el Gironès

Si us ha agradat el que us hem explicat i teniu ganes de passar-ho bé (esperem que hi hagi molts valents a la llarga), ja ho sabeu: esteu tots convidats el proper 22 de febrer, a partir de les set del matí, a venir a participar a la XXII. Marxa “Anar-hi Anant”; nevi, plogui o faci un bon sol, que de tot ens hem trobat al llarg d'aquests vint-i-un anys.

Fins el dia 22!!!

L'organització

entitats

PARRÒQUIA

INFORMACIONS PARROQUIALS DE L'ANY 2008

Em plau molt informar a través de "l'Amic" perquè no és una revista com tantes que avui dia s'editen, sinó que és una revista amb gran nivell de qualitat i que pot presumir d'una llarga experiència.

A més, és una revista que tothom llegeix amb fruïció, perquè tracta d'aquelles coses que la gent s'estima, que els afecten directament, que viuen i toquen cada dia.

Avui interessa el tema de la religió? Jo diria que sí, que interessa a tothom d'una manera o altra. A uns perquè han convertit la fe en el motor de la seva vida, a uns altres perquè s'adonen que en la seva persona fe i vida no van massa d'acord i els que es diuen agnòstics o ateu els interessa per poder criticar totes les creences religioses. És evident que no és un tema neutre.

No oblidem que la religió cristiana té un precepte central, que és estimar a tothom, als amics i als que no ho són tant. Per això, a la parròquia, que és la presència visible de la religió cristiana als pobles, estimem, resem i atenem a tota persona que s'acosta sigui practicant o no.

Què organitzem?

Al que donem més importància és a la Missa dominical que procurem que no falti cap diumenge ni festa. La celebrem, tots els diumenges i festes, a les 11 del matí i els dissabtes i vigílies a les 7 de la tarda. Aquesta celebració dominical és el cor de la vida de l'Església i el centre de tota la vida cristiana. Un bon exemple el tenim en els primers cristians que, tot i les persecucions, es reunien per celebrar l'Eucaristia encara que fos un perill per les seves vides. Un altre exemple el tenim, als nostres dies, en els cristians que a la que deixen la missa dominical poc a poc van deixant tota pràctica religiosa.

Les nostres celebracions tenen una especial solemnitat per Nadal, Setmana Santa, les Pasqües i algunes festes de la Verge. Aquests dies fins i tot l'assistència de fidels és molt més notable. Aquí a

casa nostra, la segona pasqua o Pentecosta coincideix amb la Festa Major. No ens ha d'estranyar que coincideixi amb una gran festa religiosa, ja que de fet, agradi o no agradi, la història ens diu que la majoria de festes populars han sorgit entorn d'una festa religiosa, i és després que s'hi han anat afegint molts actes festius i de lleure, que avui són els que més atrauen a la gent.

Donem també un especial relleu a les Primeres Co-

munionis i a la preparació catequètica dels nens i nenes que es preparen per fer-la. El dia senyalat aquest any per fer la Primera Comunió és, aquí a Bonmatí, el diumenge dia 24 de maig, l'anterior a la Festa Major.

En dates escollides pels propis interessats, es viu amb molta joia, encara que sigui en un ambient més familiar, l'admissió dels nounats a la comu-

nitat parroquial administrant-los el sagrament del baptisme. Aquest any han rebut entre Sant Julià del Llor i Bonmatí 11 criatures, 6 nens i 5 nenes.

És molt bonic acompanyar als nostres amics en moments de joia, però no oblidem acompanyar-los en moments de tristor i de pena. Aquest any són tretze les famílies que han passat per moments especialment dolorosos en perdre algun dels seus membres, es tracta de 7 homes i 6 dones.

Les finances parroquials, com sempre són modestes. Els ingressos 4.329,78€ i les despeses 5.508,83€. El dèficit que en resulta d'aquestes xifres, l'hem eixugat amb el superàvit d'anys anteriors. Ha engrossit la despesa la restauració de la imatge de la Verge i l'altar de l'Ermita de Calders. Encara que de fet està dins els termes de la parròquia de Constantins, es pot considerar una ermita interparroquial i per això, tot i les nostres limitacions, hi hem contribuït.

Aquestes són les informacions més significatives, que crec poden tenir algun interès, per una bona part de la gent. Per aquest any que ja hem començat, com que sembla pinten bastos, ens limitarem a conservar el que tenim.

Mn. Joan Solà. Rector

entitats

NOVA FRONTERA

ACTIVITATS DE FINAL D'ANY DE NOVA FRONTERA

Primer de tot i en nom de tota l'associació **UN MOLT BON ANY A TOT-HOM!!!** Un any en què esperem que no es compleixin les previsions d'agreujament de l'economia i que en sortim ben parats el més aviat possible.

Crisi a part, i fent ús de la dita de... *"a les penes punyalades"*, a la nostra associació vàrem acabar l'any amb un desembre ple d'activitat i de vitalitat, concretament

- Confecció de fanalets per la Puríssima, com ja ve essent tradicional.
- Anada al teatre a Barcelona a veure l'obra de Joan Pera "El joc dels idiotes"
- Berenar sopar per tots els col·laboradors en la confecció dels fanalets
- Concert de Nadal per part de la Coral amb la tradicional Torronada.

De cares al nou any, i a part de continuar amb les nostres activitats setmanals, hi ha previstos els següents actes:

- Dia 7 de Febrer: **Sopar Ball de Carnestoltes** (que probablement ja l'haurem celebrat en el moment d'arribar-vos aquesta publicació).
- Dia 22 de Març: **Aplec de Calders amb un Dinar Ball** a l'envelat com és tradicional de cada any.

Estem començant un nou any amb força en el que hem d'intentar viure el millor possible i ser feliços, malgrat les incerteses i els problemes, per això des de la nostra associació us convidem a la participació en els diferents actes, tant de la nostra entitat com els dels que es portin a terme per part de les diferents associacions del poble, per fer entre tots una comunitat més unida, més gran i més solidària.

Bon any a tothom!!

La Junta

Concert de Nadal.

Berenar dels fanalets

entitats

GRUP IL·LUSIÓ

LA NOSTRA CAVALCADA 2009 DE REIS AMB EL TREN D'OLOT I LA BARCA DE SANT JULIÀ

Ha passat una altra vegada la cavalcada dels Reis d'Orient, la Nit de Reis, la nit d'il·lusions, de cares embadalides de nens i nenes esperant als Reis d'Orient, que porten coses a la gent.

Avui, doncs, volem fer un petit homenatge a les dues carrosses carismàtiques que tenim, i que formen part de la història del nostre poble.

A Bonmatí ja fa anys que els Reis arriben procedents de l'Orient amb una carrossa que representa el tren d'Olot.

Volem recordar-vos que la inauguració del trajecte de Salt a Amer del ferrocarril d'Olot va ser el dia 13 de novembre de 1895.

L'obertura del tram entre Salt i Girona, va ser el maig de 1898.

El 10 de gener de 1902, el tren arriba a Sant Feliu de Pallerols i la inauguració oficial de tot

el trajecte entre Girona i Olot va ser el dia 14 de novembre de 1911. L'esdeveniment va ser molt festiu i sonat per l'època, com l'obra mereixia.

El recorregut de la capital de Girona a Olot, es feia en una via que travessava la plana del Gironès, vorejant el riu Ter (per on ara passa el carril bici), tocant els nuclis industrials de Salt, Bescanó, Bonmatí i Anglès, i s'enfilava cap a Amer, la vall d'Hostoles i el coll d'en Bas, sota la mirada de muntanyes tan entranyables com el Far, la Salut i el Puigsacalm.

Un accident en el pas del gegant el dia 19 de maig de 1956, la locomotora 23, descarrila i cau al riu Ter. Altres unitats sortiren de la via i restaren en una posició perillosa damunt el riu. No hi va haver víctimes. Va ser l'accident més espectacular en tota la història del tren.

Per als majors de 45 anys són records d'infantesa i joventut. Per anar d'un poble a l'altre era el mitjà de transport que es feia servir.

El Ministeri d'Obres Públiques decretà el tancament definitiu del servei, i el dia 15 de juliol de 1969 es va fer el darrer viatge.

Bé, aquest any, com ja vareu veure, una carrossa que representava una barca es va incorporar a la nostra cavalcada.

És un petit homenatge a la barca d'Anglès a Sant Julià, que la gent gran deu recordar per la seva importància a l'època.

A començaments del segle XX, concretament l'any 1911, el propietari que facilita el servei és Josep Riubrugent (pubill Anglasell) i el barquer que va fer la primera travessia, va ser en Llorenç Pont de Can Xicot. Ell era l'encarregat de traspasar d'un costat a l'altre del riu Ter, la gent d'Anglès que anava a treballar a les mines de Sant Julià, inaugurades aquell mateix any, i la molta gent de Sant Julià que també feia la travessia en barca per anar a treballar a la fàbrica Burés.

entitats

El 26 d'octubre de 1929, el Rei Alfons XIII i la seva família de visita oficial a la Garrotxa i abans d'agafar el tren d'Olot, creuen el Ter utilitzant la barca de Sant Julià.

L'any 1932, en Llorenç Pont deixa el timó a causa de la seva avançada edat, i l'agafa en Lluís Boada, agricultor i home molt emprenedor del poble, que l'any 1935 compra la casa del barquer i la barca.

En esclatar la Guerra Civil i entre els anys 1936 i 1938, la barca va patir diverses conseqüències nefastes.

L'any 1939, acabada la guerra, la barca torna a la normalitat i a causa de la falta d'aliments, a més de travessar les persones també travesava aliments de primera necessitat que venia a la gent del poble.

Amb el temps i l'ajuda del seu fill (anys 50), van començar a fer dinars i berenars per a les persones que ho sol·licitaven.

Durant molt temps va ser el mitjà de comunica-

ció per a la gent de Sant Julià, ja que per anar a Girona, travessaven el Ter amb la Barca i agafaven el tren d'Olot.

L'any 1977 la barca d'Anglès a Sant Julià, va oferir el seu últim servei. El motiu és que es va construir un pont apte per a vehicles, que uneix les tres poblacions.

Recordem que abans d'aquesta barca ja n'existia una entre la Cellera i Sant Julià. El 13 de desembre de 1777, hi va haver un aiguat que va desviar el curs del riu i va deixar el pont Romànic de Sant Julià, sense cabal d'aigua. Segurament va ser llavors quan es va posar en funcionament aquesta barca.

Hi ha un gravat d'aquesta barca fet l'any 1891 en el llibre *Las Guillerias*, de Julio Serra.

Posterior a tot això, encara hi ha un document de l'any 1727, que fa referència a una barca propietat del Mas Cuc d'Anglès, que travessava el Ter fent transport públic.

El nostre agraïment va dirigit en especial al "capità" de la genial idea i construcció, a la Meritxell Boada, per facilitar-nos algunes de les dades, als llibres "*Recull cronològic per una història de Bonmatí*", del sempre recordat Benet Valentí i "*Història gràfica del tren d'Olot*" d'en Josep Clara.

Com sempre hem acabat la cavalcada d'aquest any contents i feliços de veure com els nens i nenes amb molta il·lusió han rebut els Reis d'Orient i han gaudit dels regals que els han deixat.

Gràcies, una vegada més, a tots els que fan possible que el nostre somni i el treball de tot un any es faci realitat. Mai ens cansarem de dir que sense la vostra ajuda no podríem portar a terme aquesta cavalcada. Gràcies per tot i a tothom.

Nosaltres properament començarem a treballar per a la de l'any que ve i com sempre esperem la vostra col·laboració.

Salut i bon any!

La Junta del Grup Il·lusió

entitats

ASSOCIACIÓ DE JOVES DE BONMATÍ I SANT JULIÀ

Jove: la teva opinió és molt important.

Una de les tasques difícils en matèria de joventut és poder fer que les actuacions que es portin a terme satisfacin les necessitats dels joves. Ja més difícil és que aquestes convinguin a tot el col·lectiu jove de Bonmatí i Sant Julià del Llor entre altres coses, perquè tots som diferents. Però hi ha una tasca més complicada que aquesta, i és conèixer realment quina actuació es porta a terme. Volem fer activitats que provinguin dels propis Joves.

Els últims dos mesos s'han portat endavant propostes gràcies a la col·laboració i implicació d'alguns joves del municipi, els quals s'han organitzat un concert de música jazz i la 1a Nit d'Humor (amb l'humorista LAGI), i anteriorment, la 1a Trobada de Cotxes Clàssics (festa major 2008). Tot això també ha estat possible gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament i de l'Agrupació d'Activitats Culturals i Festives de Bonmatí. Actualment s'ha creat l'Associació Juvenil de Bonmatí i Sant Julià amb l'objectiu d'aconseguir més facilitats en l'àmbit d'actuacions.

Digues la teva.

Mai com ara hem tingut l'oportunitat de fer valer el nostre parer. Bonmatí i Sant Julià del Llor formen part del projecte del Pla Local de Joventut (2008-

2011) disposant d'una tècnica de joventut amb l'objectiu d'engegar propostes i escoltar l'opinió dels joves, amb la intenció de poder realitzar actuacions adequades a la realitat juvenil.

Aquesta és la principal

actuació que s'està portant a terme: facilitar la participació juvenil; fer més fàcil el diàleg dels joves amb l'ajuntament per aconseguir respondre a les necessitats d'aquest col·lectiu.

Des d'aquí i en nom de l'Associació Juvenil ens agradaria fer una crida i animar-vos a participar en aquest projecte.

Properament us informarem d'activitats que pensem que poden ésser del vostre interès i esperem la vostra participació proposant activitats com ara: esportives, culturals, musicals..., esperem la vostra col·laboració. Entre tots ho farem possible.

Podeu contactar amb la tècnica de joventut per correu electrònic a: arocasalva@selva.cat

AGRUPACIÓ CULTURAL

L'AGRUPACIÓ D'ACTIVITATS CULTURALS I FESTIVES DE BONMATÍ

L'agrupació del nostre poble ha acabat el seu primer any d'activitat i ara en comença un altre, i si el primer el

vàrem començar amb il·lusió, us podem assegurar que aquest encara n'hi posarem més que l'any passat.

Us voldríem fer una mica de resum de les activitats que hem fet al llarg d'aquest any. Per algú potser han estat poques per a altres suficients, per alguns dolentes i per altres força bones. És difícil fer les coses perfectes però el que si us podem garantir és que intentem fer les coses el millor que sabem i també us convidem a que qualsevol persona que

estigui interessada a participar en l'agrupació només ha de dir-ho i serà molt benvingut, les portes de l'agrupació d'activitats culturals i festives de Bonmatí estan obertes a tothom.

Vàrem començar la nostra activitat organitzant els actes de la festa major del nostre poble (que ja vàrem explicar en l'anterior número de l'Amic.) Al juny vàrem organitzar la revetlla de Sant Joan, a l'estiu vàrem fer dues sessions de cinema al carrer, una cantada d'havaneres i un concert a càrrec del grup "Le Petit Comité".

I per Cap d'Any vàrem organitzar el sopar de fi d'any. Aquestes són les activitats que amb el poc temps que tenim els membres de l'agrupació i el pressupost de què disposem, s'han pogut fer. Aquest any intentarem fer-ne més i millorar tot el que puguem.

L'agrupació d'activitats culturals i festives de Bonmatí!

entitats

RÀDIO BONMATÍ

A l'última revista l'AMIC que va arribar a les vostres mans us comentàvem que l'emissora havia començat a posar-se en marxa i que anàvem preparant-ho tot de cares a la primera temporada. Aquesta va arrencar el mes de setembre i des de llavors la nostra sintonia ha anat prenent forma: primer els tocs horaris, i després es van introduir els "jingles" corporatius que identifiquen l'emissora gràcies a la col·laboració del grup Espart.

"Estem molt a prop teu" és el nostre eslògan i així t'ho volem demostrar des del primer dia de les emissions regulars amb l'espai "La nostra fórmula" on t'acompanyem en directe les tardes de dilluns a divendres, de 7 a 9 del vespre, on podràs escoltar des de clàssics dels 70-80, fins a temes d'actualitat i tot allò que tu ens suggereixis. També pots fer les teves peticions musicals via telefònica o a través d'e-mail.

De mica en mica la graella també s'ha anat actualitzat, incorporant espais com el programa de música country "El Club del Country" de la mà de Rafel Corbí, "Chill Pop" presentat per Rubén Mediano, el programa de música de ball "Replay" i des de fa molt poc, als dissabtes, pots gaudir de la màgia del jazz i passió pel blues amb Jaume Datsira a "Birdland", i descobrir tots els secrets del ball argentí per excel·lència a través de "Sábados de Tango" presentat per Eduardo Vera.

El passat 27 de desembre al matí, vam dur a terme un programa especial de Nadal, on vam tenir com a convidats una representació del Grup Il·lusió i l'Agrupació d'Activitats Culturals i Festives de Bonmatí. A més a més, vam desvetllar "l'Objectiu de l'Any" gràcies a les votacions de les últimes setmanes de desembre que es dipositaven a través de la nostra pàgina web i per telèfon. Entre totes les trucades rebudes, es va sortejar una espatlla de pernil, el guanyador de la qual es va saber aquell mateix dia. Des d'aquí, volem aprofitar per donar les gràcies a totes les entitats, empreses i comerços que ens donen suport.

Dir-vos també, que estem treballant per incloure noves prestacions a l'emissora tant per millorar la qualitat com la informació, que si tot va bé, molt aviat en podreu gaudir.

Per acabar, volem animar-te a que encara que no sàpigues què és el "pitch", "fader"... però tens facilitat per parlar sobre qualsevol tema amb el que et sentis còmode o bé tinguis ganes de participar, facis un pas cap endavant i pugis amb nosaltres dins aquest projecte.

Telèfon: 972 42 44 92
E-mail: radiobonmati@gmail.com
Web: www.radiobonmatí.net

L'Equip de Ràdio Bonmatí.

entitats

GRUP TEATRE

EL TEATRE I LA FESTA MAJOR

Hola som els del teatre, els de la comèdia. Primer de tot agrair que vingui tanta gent a veure el teatre per la Festa perquè això ens anima a tirar endavant. Des-

prés informar que el prostíbul que es volia muntar l'any passat aquí al poble al final no va ser possible per falta de permisos de la Generalitat, es veu que aquesta mena de locals han de guardar una certa distància entre ells, com les farmàcies o els estancs i el que es volia muntar no guarda la distància reglamentària, respecta l'altre que ja hi ha.

Bé anem al que ens interessa que és el teatre. Sí, ja estem preparant una nova obra de l'estil de la de l'any passat, ja que encara que ens va costar bastant d'esforç, vàrem sortir molt animats perquè a la majoria us va agradar.

Quan la preparem pensem en vosaltres, en coses que fan referència al poble, a la nostra gent. I aquest any estem pensant en una casa de Turisme Rural, muntar-hi alguna història amb una mica de marro. El que passa és que els de Hisenda ja se n'han assabentat i sembla que hi posen alguna "pega" o no..., potser hi volen venir o no... Bé la història es va coent, però ja comencem a anar una mica justos de temps, sort que aquest any la Festa Major ve una mica més tard.

Com que de l'obra ja no podem explicar res més, intentarem explicar una mica per què la Festa Major mai és al mateix dia i es mou amunt i avall en el calendari.

La pregunta cada any és la mateixa: Quan cau aquest any la Festa Major? Perquè aquest any ve més tard? Doncs per què la Setmana Santa també ve més tard. I per què la Setmana Santa ve més tard? Ah! De què depèn? Uns anys ve més aviat i altres més tard. No! Del Nadal no! Nosaltres també ens ho pensàvem, però el Nadal sempre és el 25 de desembre (fum, fum, fum). Ens sembla que depèn de la lluna.

Sí, depèn de la lluna i del diumenge de Pasqua. El diumenge de Pasqua sempre és el primer diumenge després de la primera lluna plena de la primavera. I això ve de ja fa molts i molts anys, ens anem al temps dels egipcis. La història diu que quan el poble jueu va fugir d'Egipte era nit de lluna plena i això els va permetre marxar sense que els descobrissin els soldats del faraó.

Els jueus van continuar cada any celebrant la commemoració d'aquest dia que sempre coincideix amb

la primera lluna plena de la primavera (després del 21 de març). El dia que Jesús celebrava l'últim sopar amb els deixebles era aquest dia, un dijous, el primer Dijous Sant de la història. I a partir d'aquí l'Església fa fixar com a data del Dijous Sant i per tant també el Diumenge de Pasqua, el primer diumenge després de la primera lluna plena de primavera (entre el 22 de març i el 25 d'abril).

Com que els cicles de la lluna són de 29 dies i una mica més, concretament un mes de la lluna dura 29 dies 12 hores, 44 minuts i 2,80032 segons, no coincideix amb el calendari dels mesos "normals" que tenim ara i fa que el diumenge de Pasqua pugui variar fins a 29 dies amunt o avall.

Primer es fixa el dia de Pasqua segons la lluna i a partir d'aquí comptant 7 setmanes endarrere tindrem el dimecres de Cendra, els carnestoltes, etc., i 7 setmanes endavant la Festa de Bonmatí (Diumenge de la segona Pasqua). I el Teatre sempre 49 dies després del Divendres Sant.

Si volem saber quan serà la Festa Major els pròxims 20 anys aquí tenim el calendari.

ANY	DIUMENGE DE RAM	DIUMENGE DE PASQUA	DIUMENGE DE FESTA MAJOR
2009	5 d'abril	12 d'abril	31 de maig
2010	28 de març	4 d'abril	23 de maig
2011	17 d'abril	24 d'abril	12 de juny
2012	1 d'abril	8 d'abril	27 de maig
2013	24 de març	31 de març	19 de maig
2014	13 d'abril	20 d'abril	8 de juny
2015	29 de març	5 d'abril	24 de maig
2016	20 de març	27 de març	15 de maig
2017	9 d'abril	16 d'abril	4 de juny
2018	25 de març	1 d'abril	20 de maig
2019	14 d'abril	21 d'abril	9 de juny
2020	5 d'abril	12 d'abril	31 de maig
2021	28 de març	4 d'abril	23 de maig
2022	10 d'abril	17 d'abril	5 de juny
2023	2 d'abril	9 d'abril	28 de maig
2024	24 de març	31 de març	19 de maig
2025	13 d'abril	20 d'abril	8 de juny
2026	29 de març	5 d'abril	24 de maig
2027	21 de març	28 de març	16 de maig
2028	9 d'abril	16 d'abril	4 de juny
2029	25 de març	1 d'abril	20 de maig
2030	14 d'abril	21 d'abril	9 de juny

Com es pot veure un dels anys en què cau més tard és al 2011, quan la Festa Major serà el dia 12 de juny. Que bé! Tindrem més temps per preparar el Teatre. I ara deixem-nos d'històries i val més que ens dediquem a escriure l'obra. Fins aviat.

La Tetera

entitats

C.F. BONMATÍ

Primer de tot, bon any a tothom. Esportivament parlant, l'equip està a la zona perillosa de la classificació, però ara, a mitja temporada, tampoc és moment de fer balanços.

El que sí és important en aquests moments, són la sèrie de robatoris que està patint el nostre club. En el que va de temporada ens han entrat tres vegades a robar al bar del camp de futbol. Les dues primeres es van emportar tot l'alcohol i els refrescos que van trobar, i l'última vegada, que va ser durant aquestes passades festes, ens van robar l'equip de música que feia funcionar la megafonia de tot el camp de futbol.

Encara que no ho sembli els beneficis que dona el bar són importantíssims per poder tirar endavant la temporada i poder pagar les despeses que té l'equip (fitxes, material esportiu, àrbitres,

etc.). A més sempre que el club té algun benefici i amb l'ajut dels col·laboradors s'intenta fer alguna millora perquè el públic que ens ve a veure pugui estar més còmode i gaudir millor de les instal·lacions (el cobert del bar, el marcador electrònic, la megafonia, etc.). Totes aquestes possibles millores que el club decideix fer, sempre pensant en el bé de l'equip i del nostre públic, desapareixen per culpa de GENTUSSA impresentable que no es poden considerar ni persones. **ÉS TRIST DEMANAR, PERÒ MÉS TRIST ÉS ROBAR.** Aquesta gent sí que són MISÈRIA.

Per acabar amb alguna notícia més bona, podem dir que la Quina ha anat bastant bé, gràcies a totes les persones que han vingut a gaudir-ne i sobretot gràcies a tots els que heu col·laborat desinteressadament ajudant aquests dies de Nadal.

SARDANES

Estem a punt de tornar a començar un altre cicle de sardanes amb la mainada del nostre poble. El curs passat semblava que l'Agrupació de Trobades Sardanistes Infants de les comarques de Girona, a la que l'Agrupació Sardanista de Bonmatí pertany, s'havia de dissoldre.

En repetides ocasions ja he explicat que cada vegada hi ha menys mainada als pobles que vulguin participar en la difusió i l'aprenentatge

de la nostra dansa. Aquest fet fa que cada vegada siguem menys; i molts pobles acaben per deixar l'agrupació per falta de gent.

Sortosament ha sortit un grup de jovent de les nostres comarques, que sembla que té moltes ganes que la cosa continuï i puguem seguir gaudint de les nostres trobades.

Per tant, aquest any i amb la vostra ajuda, continuarem trobant-nos cada dissabte al curset de sardanes que organitzem a l'envelat, i tornarem a tenir sardanes a Bonmatí.

Torno a donar les gràcies a tots els pares i mares de la mainada ja que sense el seu suport seria una tasca impossible de realitzar. Amb aquestes quatre ratlles us animo a que apunteu al vostre fill/filla, al curset que enguany tornarem a fer a Bonmatí. Intentarem divertir-nos, jugar, passar-ho d'allò més bé i ballar moltes sardanes.

Lluís Molas

entitats

PUBILLATGE

Una vegada més arribà el dia d'anar al Certamen de l'Hereu i la Pubilla de Catalunya, que es va celebrar a Gironella els dies 27 i 28 de setembre de 2008.

És el primer cop que vam poder marxar tots junts. Vam arribar a les sis de la tarda, vam poder estar en els actes de la inauguració i exposar les nostres ofrenes. Com sempre, portàvem un bastó (obsequi de Paco Fina), i una cistella amb un joc de cafè, obsequi de l'Ajuntament; tot acompanyat d'una postal amb fotos de Bonmatí que ens va fer l'Anna Masachs. Va quedar molt original. A tots ells moltes gràcies.

Després dels actes ja teníem un autocar per al pubillatge, que els portava i els recollia per anar al sopar de gala. Nosaltres vam anar amb la pubilleta de Vilablareix i la seva mare. No cal dir-vos com de guapos i elegants anaven i el goig que feien l'Aleix i la Irene.

Diumenge al matí va començar la cercavila, vam portar les ofrenes i vam anar a la proclamació. També va actuar la Coral de Gironella que ens va agradar molt, va ser diferent d'altres vegades. Al final pubillatge, pares, mares i acompanyants vam quedar molt emocionats.

Al dinar érem unes 525 persones.

La satisfacció meva va ser quan em van dir que estaven molt contents d'aquesta oportunitat que els havíem donat.

M. Carme Lladó

Aquest any ens toca a nosaltres fer un petit resum del pas de la Pubilla i l'Hereu de Sant Julià del Llor i Bonmatí en el món del pubillatge. Ha sigut un any magnífic, tot i que no hem anat a tantes trobades com altres anys ni com ens hagués agradat, per motius de feina. La trobada que no ens vam perdre i que ja teníem controlada des del primer dia era la d'Hereus i Pubilles de Catalunya. Teníem clar de bon principi que aquesta era la trobada per excel·lència del pubillatge català i era un dels llocs on no es podia faltar. Aquest any es va celebrar a Gironella, on ens hi vam desplaçar juntament amb la Ma Carme Lladó, "l'estanquera" i el seu home. Un cop allà ens vam instal·lar de seguida en un alberg amb altres hereus i pubilles d'arreu amb els quals ens vam entendre de seguida. De seguida vàrem fer amics i amigues i tots junts vam fer varies inauguracions i ofrenes en el poble de Gironella. Dissabte a la nit es va fer un sopar de gala on tots estàvem espectaculars i on vàrem poder fer més amistats.

Diumenge al matí vam fer una cercavila fins el lloc on es va proclamar la pubilla i hereu de Catalunya de l'any 2008-2009 i les pubilles i hereus de les comarques. Va ser un matí molt intens,

va haver-hi rialles i llàgrimes, una experiència que mai s'esborrarà de la nostra memòria. Així que com heu pogut llegir, aquest any hem representat el poble com hereu i pubilla, i podem dir que ens en sentim orgullosos i molt satisfets.

I així esperem que l'hereu i pubilla que siguin elegits aquest any ho aprofitin i gaudeixin igual o més del que ho hem fet nosaltres, perquè és una experiència inoblidable on es coneix moltíssima gent i on se sent el sentiment de ser català, defensar el que ens pertoca, no perdre la tradició i

donar a conèixer el nostre poble: Sant Julià del Llor i Bonmatí.

**Pubilla 2008-2009: Irene Torra i Suy
Hereu 2008-2009: Aleix Matilló Moreno**

entitats

ASSOCIACIÓ GERMINAL ST. JULIÀ DEL LLOR

Dansa del ventre

Vivències de les alumnes:

- Transformació.
- Connexió amb la feminitat.
- Art de ballar amb un somriure a la cara. (S. 14 anys)
- Deixar-se anar i fluir amb l'univers.
- Trencar la rigidesa del cos i descobrir la fragilitat que hi ha al darrere.
- M'alegra el cos, calma la ment, omple els sentits, em comunica amb mi mateixa i amb les companyes de dansa. Un plaer exquisit!
- Per a mi la dansa oriental és energia i sensualitat.
- La dansa oriental et fa descobrir molts altres moviments que no sabem. (N. 9 anys)
- Consciència del cos femení. Energia pura.
- El cos respira més, té més obertura.
- És il·lusió, alegria, creativitat.
- És trobar-me amb un costum ancestral: dones

ballant juntes, deixant-nos anar amb la música, riure plegades... Un petit temps dins la setmana per compartir i comunicar.

- Compartim l'art de dansar.

Tai-ji

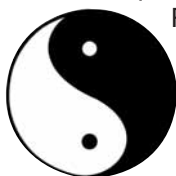
El professor de tai-txi, l' Yves Bignon ens ha escrit una petita introducció:

El "tai-txi txuan" es un arte corporal de la antigua China, constituido por una serie de movimientos lentos y fluidos. Estos movimientos, hechos como a cámara lenta, favorecen y regularizan la circulación de la sangre, de los líquidos orgánicos, de los sistemas linfáticos y nerviosos... Esta vida en el interior del cuerpo, en chino, se llama "QI" (tchi). Es el mismo aliento vital que lo mueve todo sobre la tierra y en el cielo, en el ser animado y en lo inanimado. El tai-txi txuan, pone en armonía con el ritmo universal, con esta dinámica en continuo cambio.

Es un arte marcial que no tiene nada que ver con un deporte brutal. Más bien, evoca esta ley universal del cambio en todas las cosas y situaciones. Todo lo que se extiende acaba por replegarse, todo lo que se contrae acaba por expandirse.

Respecta la ley del "gran cambio" representado así:

Este dibujo se llama en chino, justamente " tai-txi " = gran cambio.

Comentaris de les alumnes:

- Es una pràctica molt completa, que m'ajuda a equilibrar-me, a mantenir el cos tònic i alhora elàstic, a sentir-me en harmonia i més saludable.
- Sento que dins el meu cos alguna cosa es mou, deu ser l'energia que aconsegueixo despertar.
- Quan era jove ho trobava massa seriós, fins i tot avorrit. Ara, a prop dels cinquanta, entenc aquesta pràctica que parla de no malgastar el "QI", ensenya a mantenir-lo i fins i tot a incrementar-lo. Els savis taoistes parlen de l'energia que tenim en néixer que es pot comparar al compte corrent d'un banc. Cadascú neix amb una quantitat X que podrà gastar-se al llarg de la seva vida. Quan aquest tresor s'acabi, s'acaba també la vida. D'aquí infinitat de tècniques per deturar aquesta pèrdua. El tai-txi n'és una mostra.
- Les classes de tai-txi em fan connectar estretament, conscientment amb la meua respiració i amb les diferents parts del meu cos, cosa que a la quotidianitat dels dies no passa. Crec que és una obertura important i quan acabem, la sensació és certament de benestar.

opinió

On deu ser el km 0?

Al començament de viure a Bonmatí (tot just fa quatre anys que hi sóc), sempre em movia a peu pel poble, i no sabia pas dir-vos quantes vegades m'havien parat per demanar-me on era Bonmatí. Sí, sí: on era Bonmatí! Sempre s'esqueia quan era més o menys a l'altura de la plaça dels Pins. "És això, Bonmatí!", els contestava jo sempre amb seguretat, fent un gest d'evidència. I sempre, o gairebé sempre, rebia com a resposta un "Això?!?!" acompanyat d'uns ulls oberts com taronges i una expressió de perplexitat. "Sí, i què passa?", em venia al cap dir-los. Però sempre em guanyava la bona educació, i tot seguit els preguntava què era el que buscaven. I no us penseu pas que demanaven adreces que jo, nouvinguda al poble, no hauria conegut: normalment havien d'anar al carrer del Pi, o a l'ajuntament, o a la zona industrial, o al carrer Lluís Companys... Jo, com a veïna del carrer Josep Tarradellas i més o menys coneixedora de l'entorn de la colònia, sempre els podia indicar on havien d'anar. Però, un cop els havia assenyalat el camí que havien de seguir, durant una bona estona no em podia treure la indignació de sobre: "Per què han de fer aquesta cara quan els dic que això és Bonmatí?" I un bon dia ho vaig veure clar! Vaig descobrir, just al costat de la plaça dels Pins, un indicador que diu: "Bonmatí 0,4 km / St. Julià 3 km" "Vet aquí perquè la gent, quan

entra al poble, encara no és conscient que ja és a Bonmatí —em vaig explicar a mi mateixa—: perquè hi ha un senyal que els diu que encara falten quatre-cents metres! Però..., quatre-cents metres per arribar a on?" No sóc gens bona calculant distàncies (jo, com la gent acostumada a anar a peu, les mesuro en minuts o hores) i, per això, mai he acabat de veure clar on deu ser el km 0, és a dir on deu ser el punt a partir del qual es pot dir amb exactitud que allà, a la cantonada de la plaça dels Pins i al costat mateix dels pisos de la colònia, encara falten 400 metres per arribar al poble, a Bonmatí (com si la colònia o els mateixos pins no formessin part del poble!). Unes vegades he pensat: "El punt d'origen deu ser l'ajuntament"; d'altres: "Potser és l'església"... i, així, he anat rumiant si era l'envelat, l'escola, la casa dels Bonmatí o fins i tot el sacrosant camp de futbol...

Sigui com sigui, ara fa temps que ja no em moc tant a peu per Bonmatí: des que a casa tenim dos cotxes, ja m'he habituat al costum mandrós de córrer amunt i avall sobre quatre rodes. I no us sabia dir si els que vénen de fora continuen demanant on és Bonmatí, ni si encara fan aquella cara d'estranyesa quan saben que ja hi són. Però el que sí que us puc dir és que jo encara segueixo preguntant-me on dimonis deu ser el km 0...

Remei Brescó

POSSIBLE CARTA D'UN JOVE ESPORTISTA ALS SEUS PARES I/O ENTRENADORS

Sé el que tots vosaltres voleu. Cadascun m'ho demostra en tot moment i a tot arreu i, en honor d'aquest afecte que em brindeu i que jo també sé, vull que em doneu la possibilitat de ser lliure, de créixer de la manera més pura, més simple.

Deixeu-me jugar amb l'alegria que represento. Deixeu-me ser un nen.

No vulgueu que assoleixi coses que tal vegada són importants en un altre moment i que buscar-les ara representa perdre'n d'altres que per a mi avui són més importants.

Deixeu-me viure l'edat que tinc, ja que solament passa una vegada a la meua vida.

No planifiquen tant la meua vida, ni la meua persona. No us desespereu per les meves derrotes i menys encara no us sentiu derrotats, ja que el dolor que em produeix perdre acaba un instant després i ja ni me'n recordo, de seguida torno a sentir alegria per jugar i ser un nen.

No busqueu triomfs a través meu, no pretengueu fer-me com vau ser o no vàreu poder ser, no malmeteu el temps. Sóc un nen i vull ser-ho. A vosaltres, pares, trieu un club on anar, si és possible que m'agradi i que tingui algú que m'eduqui per arribar un dia a ser un bon jugador, però avui vull fer el que sé, el que m'agrada. No vulgueu que sigui un noi gran, conformeu-vos que sigui un gran noi...

Sé el que patiu al costat de la pista o del camp quan competeixo. No m'agrada que sigui així perquè en aquell moment sóc feliç. Estic jugant, corrent, saltant... I des de dins, sembla que sigueu vosaltres, els de fora, els que competeixen per nosaltres. Sembla que tingueu gelosia.

Però si em donéssiu temps i entenguéssiu que això ara ha de ser així, que en l'esport com en la vida tot té el seu temps, segurament un dia podria donar-vos el plaer de fer aquella jugada, aquell rècord, aquella acrobàcia... que tant espereu.

Si us plau, deixeu-me jugar sense pressions, sense reptes, sense tantes correccions, sense veure-us preocupats, discutint i fins de vegades barallant-vos per mi.

Si us plau, deixeu que jugui solament, deixeu que em diverteixi, deixeu que sigui feliç. Sóc un nen, no ho oblideu.

Sóc un nen... i solament una vegada a la vida...

JOAQUIM PALAU

Màster en Psicologia de l'Activitat Física i Salut i col·laborador de l'escola de futbol del GEiEG (Aquest article es va publicar al Butlletí número 743 del GEiEG, del mes de març del 2008.)

Cedit per Remei Brescó

opinió

SAU-SUSQUEDA

Aquest any 2008 que acabem de passar, el recordarem entre altres coses, per la persistent falta d'aigua al riu Ter, i també en altres rius, en què el seu cabal era molt escàs, degut a la falta de pluja. Sembla que fou un problema generalitzat. No faltaren severes mesures per part de les autoritats, en tots els nivells, aconsellant no malbaratar l'aigua. En moltes poblacions estava prohibit gastar-la per rentar el cotxe (davant o darrere de les cases), regar els jardins públics i particulars, omplir piscines, etc. Posant sancions als infractors si es comprovaven dites incorreccions.

Els pantans estaven baixant del seu nivell mínim, cosa que ens ho recordaven sovint per ràdio o televisió. L'embassament de Sau feia llàstima de mirarlo, tan sols s'hi podien veure les runes del poble i del campanar de Sant Romà. Ningú recordava haver passat tant de temps sense ploure. L'aigua es convertí en un bé molt avaluat. Aquest pantà d'Osona i també el de Susqueda a la Selva, tingueren més visites que en qualsevol altre temps passat.

Bonmatí, com moltes altres poblacions properes al riu Ter, va patir les conseqüències de la riuada del 1940. Renoi quanta aigua llavors i tan poca ara! Recordo que algun temps més tard del desbordament del riu d'aquell fatídic mes d'octubre, quan a Bonmatí pujava massa el nivell del Ter, (encara no hi havia el pantà de Sau), en Pelai Coll i en Josep Costa des de la fàbrica de l'Armengol, em telefonaven a Manlleu per saber si en aquesta població es notava molt l'augment de cabal. Es preocupaven perquè seria un mal senyal de possible perill riu avall, ja que suposaven que des d'allà fins al poble, encara s'incrementaria l'aigua, ja que pel camí hi havia moltes rieres i torrents per desembocar al Ter. I sembla que en alguna altra avinguda del riu, es produí alguna petita inundació tallant la línia del tren, essent precis fer transbordament en autobús.

La construcció del pantà de Sau, des de feia temps, s'estava fent imprescindible per evitar la por de noves sorpreses en forma d'aiguats. Finalment, l'embassament al peu de la serralada de les Guilleries, fou inaugurat el 1962, i des d'aleshores, canvià la fisonomia de la Vall de Sau. El poble de Sant

Romà va desaparèixer sota les aigües i només el campanar de l'església romànica del segle XI, és visible quan hi ha sequera i baixa el nivell de l'aigua embassada. El pantà, té una llargada de 17 km. i 3 km. d'amplada, està situat al terme municipal de Vilanova de Sau, pertany a la conca del riu Ter i, juntament amb el de Susqueda i amb el del Pasteral,

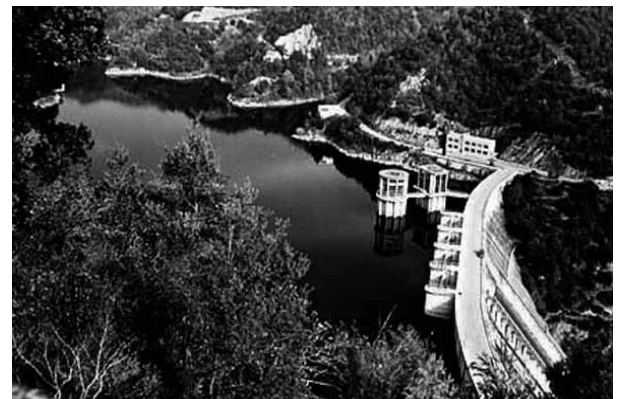

forma part d'un sistema de tres pantans que uneix la comarca d'Osona amb la de la Selva. Aquest pantà, afegí un atractiu més al citat municipi de Vilanova que des de la Vall s'enfila cap a les frondoses Gui-

lleries, serra d'aigües clares, idònies per a la pesca de riu. Des d'aquí es dominen el Montseny, Tavertet, el Far a part de les Guilleries. Les formes arrodonides que ofereix el terreny tenen un viu contrast amb l'impressionant paisatge que les envolta: les cingleres dels Munts i Tavertet i la serra de Faigverd.

Després de Sau, el riu Ter segueix encaixat entre escarpades cingleres fins al pantà de Susqueda i el petit embassament del Pasteral.

El pantà de Susqueda és l'últim en el temps i més important embassament del sistema d'aprofitament hidrogràfic del Ter (Sau-Susqueda-El Pasteral). Un cop superades, més per força que per grat, les resistències dels habitants de la zona, Hidroelèctrica de Catalunya inicià la seva construcció al 1963, aprofitant el congost que formava el riu entre les serres de Montdois i Sant Benet amb la intenció de produir energia elèctrica i garantir l'abastament d'aigua a Girona i Barcelona. El pantà fou inaugurat el 1968, i sepultà sota les aigües el poble de Susqueda i les terres i masies de les valls de Susqueda i Querós. Dit poble de Susqueda va ésser cobert per les aigües del pantà. (Abandonat el 1955 i negat el 1961).

opinió

Municipi essencialment rural, modernament ha sofert un gran procés de despoblació i es manté gràcies a la subvenció de la companyia que explota la central hidroelèctrica. El sector septentrional del terme, drenat per la riera de Rupit, afluent del Ter, és accidentat per la gran cinglera del Far a 1.123 m. d'altitud, on s'aixeca el santuari del mateix nom, que domina el pla de Sant Martí Sacalm.

L'aïllament d'aquestes contrades (abans dels pantans), ha donat lloc a diverses llegendes, barrejades amb la història i tradicions romàntiques, com el Bruixot d'Amer, Joan de Serrallonga, el Fadri de Sau, i d'altres. El mateix nom del Far va crear una llegenda dels mariners que serien origen del Santuari. Al Coll de Condreu, hi hagué fins fa pocs anys, tres petites creus erigides en memòria de tres estudiants de Vic que hi moriren de fred, per no haver estat acollits pels masos del veïnatge. El Mas de l'Hom relacionat amb les facècies del bandoler Ferriol que era emparat per les masoveries i que més tard fou pres, esquarterat i els seus membres foren repartits per les masies.

En diversos llocs del terme de Sant Martí, diuen que s'hi practicava la bruixeria. Cal destacar en Pere Torrens de Les Encies, en Joan Boherats de Rupit, i les bruixes Eufasina de Puigderrajols i Joan Tries. Les bruixes foren penjades l'any 1620, per donar golls, fer neular les collites i congriar tempestats. Finalment a les coves de Les Comes, tocant al Castell de Fornils, segons antigues contalles, hi ha molts diners encantats i per entrar-hi, segons la veu popular, cal tenir molt de coratge car se senten gemecs, i els degotalls dels sostres són les llàgrimes de les ànimes que hi viuen dintre.

La zona nord del municipi de Sant Martí Sacalm-Susqueda, se'n diu també de Cantallops. Segles enrere amb la fauna més feréstega i segons documentació antiga parla d'òssos, però és el llop el que fou més comú i que perdurà fins l'enverinament col·lectiu de finals del segle XIX. La seva presència és recordada per l'antic nom de Cantallops, pel veí puig dels Llops i per altres noms i contalles encara ben vius a les contra-

des. I a partir del segle XII va començar a dir-se Sa Calm, de Calmo, de calma.

El pantà a part de la seva funció en la producció d'energia elèctrica, reserva d'aigua i regulació del cabal del Ter, té un atractiu paisatgístic considerable en trobar-se enmig d'un panorama frondós i muntanyenc.

Hi ha qui el contempla, com un llac artificial considerable al cor de les Guillerries.

En una visió del pantà de Susqueda des de l'antic Priorat de la Mare de Déu del Coll, amb els cingles del Far al fons, es pot veure la vall de l'antic poble de Susqueda, ara ocupat totalment per les aigües embassades que provenen del pantà de Sau i de les nombroses rieres, de Puigderrajols, de Rupit, de l'Om..., que s'escolen per les muntanyes.

La paret de la presa, amb forma convexa i d'una alçada de 125 metres, pot emmagatzemar 225 milions de metres cúbics d'aigua i produir, gràcies a la central hidroelèctrica construïda 4,5 quilòmetres més avall que aprofita la força del salt, 180 milions de kilowats/hora. La quantitat d'aigua, el fet d'estar situat en una zona de certa activitat sísmica, la forma de la seva paret... han alimentat des de la seva creació el temor a l'esfondrament i a la inundació en els pobles de la vall del Ter fins a Girona: El Pasteral, La Celler, Anglès, Bonmatí, Bescanó, Salt...

És molt conegut l'episodi del 22 d'abril de 1983, quan Ràdio Girona va emetre fragments del llibre *Susqueda* de Miquel Fañanàs, una història fictícia que relata l'enrunament de la presa i la posterior inundació dels pobles de la vall del Ter, on part de la població d'aquests pobles va deixar casa seva per unes hores per anar a llocs més segurs.

En haver-hi els dos pantans acabats, s'especulava que potser hi farien una carretera per unir les comarques d'Osona i La Selva-Gironès. No obstant re-

Vall de Sau, any 1924.

cordo que en Joaquim Costa i altres companys motoristes tots, em feren una visita fent la travessia del Pasteral fins a Sau, on jo els esperava a la carretera de Folgueroles.

Aquesta possible via molt desitjada, no fou factible. Afortunadament més tard feren la C-25, molt celebrada en dites comarques i per molta altra gent.

Pere Motjer

opinió

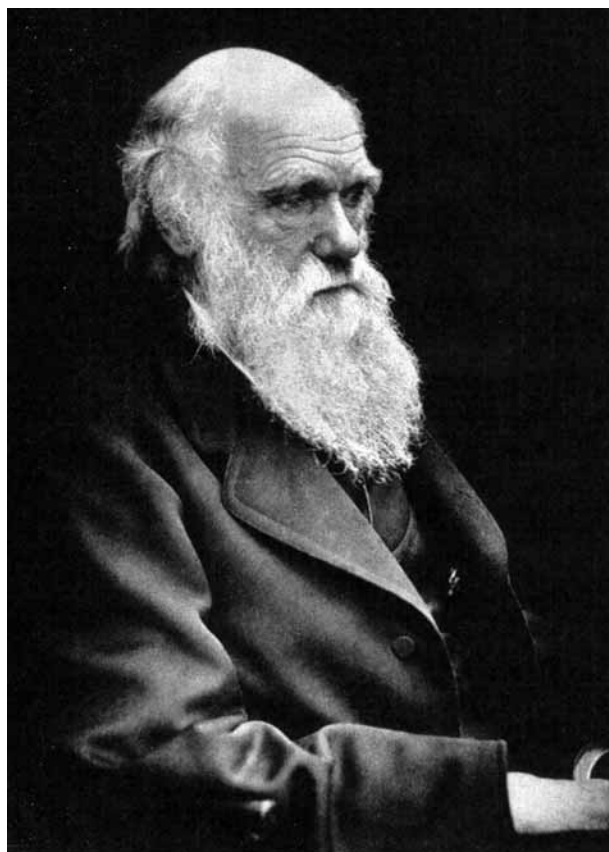
DARWIN: DOS-CENTS ANYS DESPRÉS

El passat 12 de febrer es va celebrar el bicentari del naixement de Charles Darwin, figura clau en la història de la biologia, a Shrewsbury (oest d'Anglaterra).

Tot i ser un estudiant mediocre, haver començat els estudis de medicina i posteriorment de sacerdot, sense acabar res; es va embarcar en el vaixell Beagle quan només tenia 22 anys.

En el segle XIX els governs solien finançar viatges amb diversos objectius. En el cas del Beagle s'havia de cartografiar alguns territoris d'Amèrica del Sud i realitzar una determinació més precisa de la longitud geogràfica mitjançant una sèrie de mesures al voltant del món. Era una pràctica habitual, en gairebé totes les expedicions, contractar un naturalista que estudiava i recollia mostres dels espècimens exòtics que anaven trobant.

Així doncs, el jove Darwin fou contractat com a naturalista i inicià una aventura que va durar cinc anys i que va resultar clau per a la ciència, tot i que ell en aquell moment no n'era conscient.

Durant aquest període, va passar de ser un afeccionat a transformar-se en un naturalista expert. Va recol·lectar aus, insectes, aranyes, plantes i va desenterrar fòssils.

Es creu que la clau de la teoria evolucionista de Darwin va ser l'estudi dels organismes de les illes Galápagos (arxipèlag volcànic situat a l'oceà Pacífic). Va constatar que, malgrat la proximitat de les illes, moltes espècies que hi vivien eren molt diferents, ja que per exemple, cada illa presentava un tipus concret de tortuga terrestre. Com que no trobava raonable que l'origen de tantes espècies en una àrea tan reduïda fos el fruit de nombrosos actes creatius (segons la teoria creacionista tots els éssers vius han estat creats per Déu), va arribar a la conclusió que aquesta alta diversitat era deguda a l'adaptació als diferents hàbitats de cada illa de les primeres espècies que hi havien arribat. Així doncs, amb el temps i l'aïllament van anar sorgint les noves espècies.

Un cop finalitzat el seu viatge va anar madurant la seva teoria de l'evolució i no va ser fins el 1859 que va publicar el seu famós llibre *L'origen de les espècies*, del qual es van exhaurir tots els exemplars el mateix dia que es van posar a la venda.

En quins fonaments es basa la seva teoria?

Darwin havia observat que no tots els individus d'una mateixa espècie són iguals (uns tenen les potes més curtes, altres tenen espines més abundants...) i també que de cada espècie naixien més individus dels que finalment sobreviuen i, en conseqüència, s'establia sempre una contínua lluita per la supervivència en què molts individus, els menys aptes, eren eliminats i només sobreviuen els més ben dotats. Així, l'evolució de les espècies es produeix gràcies a la selecció natural dels més aptes.

Veiem-ne un exemple:

Imaginem que una parella de conills tenen una llograda de 8 fills, tots ells de color gris-marró menys dos que són de color blanc. A l'hivern, si neva, els conills gris-marró seran els primers en

opinió

ser menjats pels seus depredadors ja que els costarà molt camuflar-se; els blancs, en canvi tindran un avantatge respecte als seus germans, podran passar totalment desapercibuts. Possiblement arribaran a adults i podran reproduir-se i algun dels seus descendents serà blanc. Després de moltes generacions, si con-

Tant els humans com els nostres cosins-germans, els ximpanzés, provenim d'un avantpassat comú que era un mico. A mitjans del segle XIX aquesta evidència va suposar una sotragada molt forta a la vanitat humana. Nosaltres, que ens creïem els éssers més perfectes, fets a imatge i semblança de Déu!

Actualment hi ha moltes proves (registre fòssil, comparació d'embrions etc.) i evidències científiques que corroboren la teoria darwiniana

Cent cinquanta anys després de la publicació del seu llibre, les idees de Darwin, però, continuen creant polèmica. En alguns estats dels EUA no està permès ensenyar l'evolucionisme i a les escoles només es pot parlar de creacionisme.

Per acabar, deixeu-me explicar-vos una xafareria: **Us heu fixat que Darwin va tardar gai-**

tinua nevant any rere any, predominarà el color blanc sobre el gris-marró.

Imaginem que la situació ambiental és diferent i que durant els hiverns no cau neu. En aquesta situació el fet de néixer gris-marró és un avantatge respecte a ser blanc i per tant anirà augmentant la població que té coloració.

L'ambient, la natura "tria", "selecciona" determinats individus que tenen unes determinades característiques que els fan més idonis per sobreviure i "elimina" els menys aptes. Aquesta és la idea fonamental de la selecció natural: la supervivència exclusiva del més apte. De mica en mica, l'ambient va modelant les formes i va transformant les espècies.

Aquesta idea va canviar tota la perspectiva del pensament humà, introduint una visió dinàmica de l'existència dels éssers vius. També va suposar una revolució en la concepció filosòfica i moral de l'home occidental.

També porta implícita la idea que l'home, com a qualsevol altra espècie, és fruit de l'evolució.

rebé 25 anys en publicar el seu llibre? Diuen que no gosava fer-ho per no molestar la seva dona Emma, la qual era molt religiosa i en una carta que va escriure es lamentava que per culpa dels pensaments científics del seu marit no podrien reposar junts en l'eternitat.

Durant aquest any 2009 s'organitzen diferents actes per commemorar les efemèrides abans esmentades. El proper juliol està previst que se celebri un festival al seu país d'origen per a divulgar la importància de la seva obra.

Trobareu més informació a:

<http://darwin-online.org.uk/>

i www.darwin2009.carn.ac.uk

Els que tingueu la sort de poder assistir-hi, us desitjo una bona estada!

Marta Cos

OPINIÓ

FUTBOL ÉS FUTBOL

Aquest títol sembla (o potser és) com una de les frases d'en Johan Cruyff.

En l'Amic de juliol de 2006, ens assabentàrem de l'èxit esportiu en haver quedat l'equip local de futbol, campions i la pujada a segona regional.

Quan amb els companys, començàrem a jugar, en l'estona d'esbarjo de l'escola, quasi tots anàvem al camp i fèiem un partit amb dos equips improvisats. El camp era força bonic amb arbres al seu voltant i amb un seient d'obra de la mateixa llargada del camp. En ocasions el mateix mestre arbitrava i posava ordre, si hi havia alguna discussió amb motiu d'alguna jugada feta amb massa energia. L'aiguat del 1940 s'ho emportà tot, terra, arbres, seients, i la il·lusió de la gent del poble. Amb bona voluntat dels membres de la Junta i aficionats, es tornà a arreglar-lo, però mai va tornar a ser com abans de la riuada.

Malgrat que a la nostra edat la memòria acostuma a ser una mica borrosa, recordo no obstant, que el nostre camp acostumava a ser bastant buit de públic. Era normal que hi hagués poca afició, en ser el poble d'uns escassos 500 habitants. Potser ara que s'ha més que duplicat el cens, tal vegada hi va més gent, no ho sé. La majoria de camps que visitàvem no gaudien tampoc de gaires espectadors. I és clar no es feia gaire calaix. Sort que mai faltaven persones entusiastes que hi posaven el coll, i sovint quelcom més, perquè es pogués tirar endavant, ni que fos amb empentes.

Com en tots els ordres de la vida, el futbol també ha evolucionat força. En aquells llunyans temps (per mi, dècada dels quaranta), nosaltres, no teníem pas entrenador i menys encara, secretari tècnic, cadascú jugava com podia, i lògicament amb cap tàctica predeterminada, es tractava fonamentalment d'intentar fer un gol més que l'equip contrari, i naturalment, no sempre era possible. Inicialment tots érem del poble i els jugadors s'escollien del planter. Més tard, sí que hi hagué el reforç d'algun jugador de la comarca. I abans d'això aprofitant que hi havia presoners, reconstruint el pont, dos d'ells que

sabien jugar molt bé, ens ajudaren en diversos partits. Quan ens traslladàvem a un camp foraster, els acompanyava un sergent o un oficial militar, per evitar temptacions de fuga.

Rememoro algunes de les diferències d'abans amb la situació actual. Per exemple:

- Ara cada partit guanyat, són tres punts, abans eren dos.
- No portàvem ni el nom, ni el número a l'esquena del jersei.
- Les sabates no eren tan flexibles, com sembla que són ara. Recentment he llegit que a l'empresa Nike s'hi miren molt en aconseguir la màxima flexibilitat i acomodament al peu, i que principalment pels jugadors d'elit, segons el seu estil de joc fan que puguin córrer més o donar la màxima força i punteria al xut.
- Era curiós veure algun jugador amb un mocador lligat al front (com en la fotografia adjunta), segurament deuria ser perquè la pilota era més dura que les actuals... no ho sé.
- Tampoc recordo que llavors, els jugadors s'abracessin per celebrar els gols, i menys encara petonejar-se.
- Aleshores tampoc hi havia targetes grogues ni vermelles, per sancionar les faltes comeses.
- Els porters, tots, portaven unes genolleres com a protecció, i més encara en els equips com els nostres que es jugava en camps de terra, on sempre hi podia haver alguna pedreta. Ara, veig que han suprimit dita salvaguarda, però alguns porten les mitges fins a cobrir els genolls.
- En el Bonmatí d'abans, no teníem pas entrenador, no obstant algun directiu devia decidir qui jugaria a cada partit, en el supòsit que hi hagués alguna baixa per malaltia o lesió. En canvi amb l'Anglès sí que en teníem. Solíem fer (no sempre), un entrenament a mitja setmana amb alguns exercicis gimnàstics.
- La situació dels jugadors al camp també era diferent d'ara. Llavors ho fèiem amb dos defenses, tres mitjos i cinc davanter. Normalment, crec que el mig centre marcava al davanter centre contrari i els interiors (o almenys un d'ells) ajudaven a defensar, i atacar si podien.

opinió

Quasi sempre, jo vaig jugar de defensa esquerra, i paradoxalment no sabia xutar amb el peu esquerre!

Recordo que deuria fer un o dos anys que era fora de Bonmatí, quan l'Anglès va venir a jugar contra el Manlleu. En aquell moment el Sr. Santalla, director de l'empresa Burés, (benefactora i propietària del camp), era alhora president del club. Amb el Sr. Espunya, director de l'empresa on jo treballava, eren amics i amb el Sr. Santalla érem coneguts per les circumstàncies del futbol. Junts, anàrem a veure el partit i abans d'anar-hi ens saludàrem, i amb certa ironia li vaig dir. No els falta

pas cap jugador? I ell somrient i seguint la broma digué: si t'interessa, d'acord! Ja en aquella llunyana ocasió ens informà, que el seu entrenador faria jugar l'extrem esquerre un xic endarrerit fins al mig del camp ajudant als companys, dient que algun altre equip també ho feia, principalment jugant en camp contrari.

L'Anglès, sempre tenia diversos jugadors forans, de Bonmatí, de Figueres, de Salt, de Santa Coloma, d'Olot, de Bescanó, de Sant Feliu de Pallarols, etc. Concretament d'aquest últim poble, l'excel·lent

porter, conegut popularment com en "Pescallunes". L'entrenador era el Sr. Romans, domiciliat a Figueres, i uns anys més tard entrenà al Girona, on també hi figurava el company "Pescallunes"

Aquesta fotografia (un dels molts records de l'edat jove), és d'un dels equips locals. Ara, la majoria dels jugadors, malauradament ja ens han deixat per sempre. De paisà, el Sr. Costa, director de la fàbrica de paper.

Pere Motjer

AGENDA

22 de febrer

22a Marxa Popular

22 de febrer

26è aniversari de la segregació

22 de març

Aplec de Calders

19 d'abril

Aplec de Sant Julià

29, 30, 31 de maig i 1 de juny

Festa Major de Bonmatí

23 de juny

Revetlla de Sant Joan

Rectificació entrevista Amic 34

En l'anterior número de la nostra revista i degut a un error d'interpretació, el senyor Miquel Massana i la Sra. Josefa Bonmatí de Cendra, figuraven com a pares de la Dolors Serrat i Gelada quan en realitat eren els pares de la mare del seu marit el senyor Joaquim Guitart .

opinió

DESTROSSSES VENT

Segons el diari digital Gironainfo.cat, el temporal de vent va obligar als Bombers de la Generalitat a fer entre el divendres 23 de gener a la nit i el dissabte 24 al matí més de 110 sortides a les comarques gironines, el 80% de les quals per retirar arbres o branques caigudes a la calçada i altres elements que dificultaven la circulació o la seguretat a la via pública com uralites, teules, senyals de trànsit o cartells.

Les comarques del Gironès i la Selva han estat les més afectades pel fort vendaval de ponent i mestral, que ha arribat a ràfegues de més de cent quilòmetres per hora.

El nostre municipi també va patir els efectes del vent tant en propietats privades com municipals.

opinió

POEMES

RECORDS D'INFANTESA

Sovint jo recordo
quan era petit,
abans de la guerra
de l'any trenta-sis.

Anava a l'escola
content i feliç
d'aprendre a fer sumes
escriure i llegir.

Corria a la plaça
amb els meus amics
jugant a pilota
tots, grans i petits.

Tothom treballava
aquí a Bonmatí,
de bona harmonia
es podia gaudir.

Però arribà la guerra
de l'any trenta-sis,
vingueren problemes
i un gran desencís.

Mancaven les coses
de menjar i vestir,
de ganes n'hi havia,
de pa... ni un bocí.

Marxaren molt joves
a un incert destí,
alguns no tornaren
més a Bonmatí.

S'acabà la guerra
però no el patir,
treballant dotze hores
amb un sou petit.

Deu anys que mancava
l'aliment precís.
Temps dolents pels pares
amb els fills petits.

Mai més tornem veure
altre trenta-sis
que al món pau hi hagi
Déu ho vulgui així!

UN BON AMIC

Que difícil és trobar
un sincer i lleial amic,
en qui hi puguis confiar
o un bon consell obtenir.

Que si un dia tu angoixat
d'un problema que has tingut,
l'amic desinteressat
t'hagi ofert el seu ajut.

Si tu malalt has estat
ajagut en el teu llit,
el bon amic t'ha animat
i a la família s'ha unit.

Si un amic així has trobat
un consell et vull donar:
guarda aquest tresor preuat
i no el deixis escapar.

LA PAU PLENA

Homenatge a la meva iaia Anita

Avui fa un mes que la meva àvia ens va deixar. Tenia 89 anys, era vídua i tenia una passió tremenda per la seva família.

El fet que una persona ens deixi quan ja té una avançada edat no és notícia, ja que malgrat ser la meva àvia i estimar-la amb bogeria, entenc i comprenc que ningú pot quedar-

se entre nosaltres per sempre i que cap dels que estem aquí viurem eternament.

Però el que sí crec que és interessant, és estudiar la relació que ella tenia amb la meva família. Especialment amb els meus pares germans, cunyades, amb el meu marit i amb mi mateixa.

Afirmo plenament que la societat té tendència a deixar de banda la gent gran, dedicant-los poc temps, veient-los com un estorb, anant-los abandonant lentament fins a oblidar-los. Perquè els veuen com una nosa que els priva, els veuen com una lacra de la que res en poden treure. I obliden sovint que aquella persona anciana, algun dia va ser la seva mare que els bressolava en el llit o va ser la seva àvia que els hi explicava contes, o va ser la seva sogre que els aconsellava... o mil històries més, però tots tenen ubicació, perquè tots ocupem un lloc en el món que potser va canviant al llarg de la nostra vida.

La realitat més absoluta és que les persones grans només necessiten afecte talment com els nens menuts, i si nosaltres som tant humans com per dedicar-los una mica del nostres temps, només un petit esqueix del nostre dia, en podem treure un regal encara més gran. Perquè són persones de qui podem aprendre perquè tenen una trajectòria, que han viscut molt i coneixen bé la vida, són agraïts! Infinitament agraïts!, tant és així que la satisfacció que ens dóna veure'ls somriure val més que qualsevol cosa en el món. Ens poden ensenyar i explicar experiències viscudes i el més important que a mi em va ensenyar la meva àvia és el secret de l'amor, que per estimar cal sacrificar-se, que per rebre cal donar i que el gaudir de la vida no té edat. Amb la meva àvia

hem passat tardes delicioses al cinema, rient i passejant com dues nenes, havíem anat a escoltar havaneres amb els meus pares i la meva àvia al costat del mar i a passar'ho bé com el que més.

Antigament la gent gran era valorada perquè duia la saviesa i el coneixement; avui, tots ells segueixen duent la

saviesa i el coneixement, però nosaltres ens creiem tan autosuficients que ens deixem perdre la preciosa experiència de fruit d'aquesta oportunitat tan vella i tan bella alhora, d'aquesta generació.

La nit que la meva àvia va morir, els ulls se m'ompliren de llàgrimes, aquella menuda personeta que jo tant estimava i admirava marxava al més enllà i el que més em dolia és que ja no tornaria mai més, ni per fer bromes ni per enfadar-se, mai més era massa lluny per mi.

Però ella abans de deixar-nos, m'havia regalat quelcom molt especial: la seva fe, una fe en Déu cega que travessava les muntanyes i que ho podia tot. Contemplant-la sense vida i recordant aquella mirada punyetera amb què ho sabia dir tot sense dir res, comprenia que el seu cos perdia la vida, però que ella estaria al nostre costat per sempre, que ens protegiria i faria tot el que fos possible per nosaltres, com sempre havia fet fins l'últim dels seus dies.

Seguidament una pau plena va omplir-me per dintre, una pau que no es pot explicar amb mots, perquè sols experimentant-la podem arribar a comprendre.

Aquella nit vam sopar tots junts a casa dels meus pares, estàvem estranys perquè aquella situació era totalment nova per a nosaltres.

Sortint a fora vam poder contemplar un gran estel fugaç que il·luminava de punta a punta el cel. Per a nosaltres va ser la senyal definitiva: la seva pau plena i la seva alegria quedaven reflexades en el cel. I ella estaria allà cuidant-nos per sempre.

Anna Pagès

opinió

DE CAL REGENTÍ, HA MORT LA SENYORA... MÉS VELLA DEL POBLE

La Maria el dia que complia 93 anys.

El dia 22 de gener de l'any 2008 va morir als 98 anys la que feia bastants anys era la dona més vella del municipi. Em refereixo a Maria Puigdemont Fajes que era vídua de Lluís Cos Jordà amb qui va tenir un fill Francisco Cos Puigdemont, conegut per molts com en Cisquet o amb el renom de "el Regentí".

Si bé no he consultat les estadístiques municipals, Maria Puigdemont ha estat molt probablement la dona més vella de la història del terme de Sant Julià del Llor i Bonmatí. Són testimonis de la seva longevitat, les successives visites anuals l'onze de setembre dels darrers batlles del municipi que, un any si i l'altre també, li lliuraven un magnífic ram de flors en homenatge.

Maria Puigdemont va néixer el maig de 1909 a Can Serra casa situada al Camí Vell de Sant Julià del Llor on va viure fins que es va casar el 1932 amb Lluís Cos que treballava de barber. En aquelles dates els seus pares ja eren morts i havia de conviure amb la seva cunyada (la dona de l'hereu) i això sovint no li resultava fàcil. Un cop promesa,

el seu nuvi que vivia a Sant Esteve de Llémena venia a festejar amb bicicleta des d'aquest poble. Al cap d'uns mesos de coneixença, es varen casar i van anar de viatge de nuvis a Barcelona. Un cop acabat el viatge es van instal·lar a Sant Esteve de Llémena. El maig de 1936 va néixer en Francisco, el seu únic fill i, poc més tard, el 18 de juliol va començar la Guerra Civil espanyola. Com veurem aquest fet va marcar profundament la seva relació posterior.

Malgrat, les freqüents advertències de la seva dona ("deixa ja de ballar la perdiu i no t'emboquis", "el que convé és que treballis i no que vagis a voltar i córrer") i dels seus familiars més propers, en Lluís Cos es va integrar en el comitè local revolucionari participant activament en les seves accions. No coneixem en detall en quines accions es va destacar aquest comitè local, ni tampoc quina va ser la seva intervenció. Però, aquesta activa militància política el va portar a l'exili acabada la guerra. Va anar a França, on com gairebé tots els exiliats de la Guerra Civil, deuria estar internat uns mesos en un dels nombrosos camps de concentració. Després va treballar a Marsella on feia de transportista al moll. I a principis dels anys 50 va morir.

Acabada la guerra, la Maria es va instal·lar amb el seu germà conegut com "en Tet" en una petita casa de pagès que hi havia per la muntanya i que era coneguda com a Cal Regentí. Cal Regentí es trobava a més de 30 minuts a peu de Bonmatí on la Maria treballava a la fàbrica i anava a comprar els comestibles que necessitava. D'aquesta caseta que mai va tenir electricitat ni aigua en el seu interior, avui no en queden més que unes poques pedres amuntegades que deuriem ser la base d'una de les parets.

Al cap d'uns mesos una veïna de Sant Esteve de Llémena va denunciar que la Maria era la dona d'en Lluís Cos àlies "en Patufa". En conseqüència la Maria va ser internada el 21 d'agost de 1939 a la presó de dones de Girona per a ser jutjada en un consell de guerra. Allà

opinió

va ser condemnada a 6 anys i un dia de presó major per un delict de "excitació a la rebel·lió militar". La seva desgràcia va ser haver estat la dona d'un destacat revolucionari i la impossibilitat de condemnar el seu marit desaparegut. La "prova irrefutable" de la seva condemna va ser la troballa a casa seva d'una ploma estilogràfica de la qual la Maria no va poder acreditar-ne la procedència. La sentència condemnatòria afirma que aquella ploma havia pertangut a un home perseguit per aquell comitè revolucionari. El juliol de 1941 la Maria va haver de marxar a la presó de dones "oblatas" a Santander. Entre Girona i Santander, la Maria va complir més de dos anys de condemna. A finals de setembre de 1941, se li va atorgar la llibertat condicional, havent d'anar desterrada a Anglesola (Lleida). Allà va haver-se d'estar dos anys més fins el novembre de 1943. A Anglesola, la Maria va treballar servint en una casa. Durant els anys de presó i desterrament el fill de la Maria va estar-se a Sant Esteve de Llémena. El cuidava l'Angeleta, cunyada de la Maria que també tenia cura de dos fills propis i que era vídua des d'abans de la guerra. De tant en tant, quan era a Girona i després a Anglesola, la Maria es trobava amb el seu fill que li portava la seva cunyada.

Acabat el compliment de la condemna, la Maria va tornar a la seva terra i va tornar a viure a Cal Regentí amb el seu fill i el seu germà en Tet. Cada dia de dilluns a dissabte, la Maria anava a treballar a la fàbrica tèxtil de Bonmatí on treballava en el torn de tardes (de dues a deu del vespre). El seu fill anava a escola i en Tet feia de jornalero. I al vespre a esperar que arribés en Tet (que sovint es quedava uns quants dies a la casa de pagès per la qual treballava) i/o la Maria.

A més de treballar, la Maria i el seu germà cuidaven d'una vaca que portaven a pasturar fins al lloc que anomenaven "El Pla" i que es troba

La Maria amb la Dolors de "La Rajoleria" a la Festa municipals dels avis.

darrere de la frustrada explotació d'orquídies de Sant Julià. Allà cuidaven d'un hort i amb això tenien alguna cosa per menjar i llet per tirar endavant el fill. Com deia la Maria durant la postguerra "les van passar molt putes" o, també deia, "si alguna cosa no t'agradava un bon cop de puny als morros". El pa i la carn eren molt escassos. Per això, la Maria en menjava força quan després no n'hi va faltar. El pa ben blanc i si pot ser rodó millor. I la carn de xai era la que més s'estimava menjar. No li feia res de prendre'n dia si i l'altre també. També tenia costum de guardar-se els talls de pastís o els bocins de torró per prendre-se'ls en una altra ocasió en què li vinguessin més de gust.

Els anys anaven passant... La Maria només va poder trobar-se amb el seu marit refugiat a França en una ocasió. Va ser en un viatge que va fer a Andorra amb el seu fill. En Lluís Cos volia que mare i fill es reunissin amb ell a França, però la Maria que poques vegades havia sortit de la seva terra si no és per anar a la presó, o al desterrament, no estava disposada a deixar-la i reunir-se amb el responsable de moltes de les seves desgràcies. La Maria no ho va acceptar i va retornar a Sant Julià del Llor. De tant en tant li enviava alguna carta i algun diner. Quan es va morir, la Maria va rebre una carta informant-la del fet així com el seu rellotge. No sabem on el van enterrar.

La Maria va viure a Cal Regentí fins a finals dels anys 50. El seu fill no suportava haver de viure en aquella casa cada cop més allunyada de les altres, ja que de mica en mica, l'aprofitament de les terres i del bosc estava en declivi i les casetes al bosc s'anaven abandonant. Un cop deshabitades queien fàcilment a terra en poc temps. Aleshores en Francisco va trobar una casa al carrer Nou de Sant Julià per anar viure i allà es van instal·lar amb en Tet. A Sant Julià es trobaven més aprop de la fàbrica i del camp que tenien arrendat que anomenaven "El Pla". Allà almenys hi havia llum i més tard va arribar l'aigua a les cases i la gent es va estalviar d'anar a buscar-la al reg o a la font. El 1975, en complir 65 anys, la Maria es va jubilar i

opinió

En Tet, germà de la Maria.

es va estar a Sant Julià amb el seu germà fins a finals dels anys 80. Un cop jubilada la Maria es podia dedicar més a cultivar la terra cosa que li agradava força i també tenia cura d'alguns conills engabiats i així es treia algun "caleró" de més. El seu

germà, que era més gran, tenia dificultats per caminar i per anar al Pla, però la Maria que encara anava força àgil, l'arrossegava amb un carretó.

Quan la Maria tenia prop de 80 anys, havent de fer-se càrrec del seu germà Tet que era bastant més gran que ella i tenia molt poca mobilitat, va haver de deixar la casa de Sant Julià. Així, en Francisco els va trobar un pis a la Colònia Industrial de Bonmatí per poder trobar-se més a prop.

Quan la Glòria i en Francisco van deixar la carnisseria, va anar viure amb ells prop de l'antic camp de futbol. Allà se sentia més aïllada en trobar-se en un barri amb poca vida al carrer. Li agradava sortir pel bosc del darrere i remenar la terra així com donar de menjar a les tórtres. També ens preguntava sovint per l'hort i en ocasions el venia a veure i encara volia donar-nos consells fruitos d'una llarga experiència. Així expressava el seu arrelament a la terra. Una altra cosa que agraià era retrobar-se amb llocs que havien estat escenaris de la seva vida: El Col·lell, Can Serra, Osor, Sant Esteve de Llémena o Sant Julià del Llor són alguns d'aquests indrets. En alguns casos encara, es podia retrobar amb persones amb qui havia conviscut o havia compartit vivències. Així a Sant Esteve de Llémena va estar molt contenta de conversar amb l'Angeleta, que tant l'havia ajudat cuidant el seu fill en aquells terribles anys de

La Maria amb els seus tres besnéts el dia del seu 96è aniversari

postguerra.

Quan li preguntaves a la Maria com estava, pràcticament sempre deia que tenia algun mal: a la panxa, a la cama, a l'esquena al costat o mal de cap. És possible que sentís dolor i se sentís estranya, sola i amb desconfiança, però de salut física no n'hi va faltar al llarg de la seva vida. Va resistir aquells durs i penosos anys de guerra i de postguerra en unes condicions gens fàcils. I mai la van haver d'operar de res si no és d'unes cataractes als ulls. Quan anava al metge i li feien uns proves no li trobaven cap problema orgànic si no que tenia la pressió alta, que sordejava i la seva edat era més o menys avançada. Encara que tothom se sap els seus mals crec que molts signarien viure amb una salut així! I així va anar tirant fins als darrers dos o tres mesos de la seva vida, en què va perdre mobilitat i va caure en diverses ocasions. Tot i així, no es va trencar res. De fet, les darreres setmanes de la seva vida, va deixar de voler menjar gairebé de tot, fins i tot xai. Això em va fer pensar que havia perdut un dels més grans incentius de vida que fins aleshores havia tingut. La seva confiança en Déu no la va deixar mai igual que el temor que la poguessin portar a "l'asil". Però no va ser així, la Glòria sempre li feia farina plana i quan la paciència se li esgotava (i en va posar molta i molta en moltes i diverses situacions), en Francisco li donava aquell bri de suport per compensar-ho. Que Déu l'aculli en el Cel!

Christian Papió Perdigo

LLIBRES D'INTERÈS

Títol: EL LIBRO NEGRO DE LOS COLORES

Autor: *MENENA COTTIN I ROSANA FARIA*

Editorial: LIBROS DEL ZORRO ROJO

ISBN: 9788492412198

Tema principal: Còmic infantil sobre la percepció del color.

En Tomàs no pot veure els colors. Per a ell, aquests són mil de gustos, olors, sons i emocions. Des de la negror dels seus ulls, en Tomàs ens convida a descobrir els colors sense veure'ls.

Aquest llibre il·lustrat en relleu és una obra singular sobre la percepció dels colors i proposa a tots els nens una experiència sensorial inèdita; percebre els colors sense la necessitat de veure'ls.

Títol: 501 LLOCS QUE HAS DE CONÈIXER ABANS DE MORIR

Autor: *CÈSAR BARBA I SERGI RAMIS*

Editorial: ARA LLIBRES

Tema principal: Natura i patrimoni cultural de Catalunya

Les 501 propostes que trobareu en aquest llibre són el resultat de la tria de dos dels millors especialistes en natura i patrimoni cultural a casa nostra. On es pot veure la sortida de sol més espectacular? Quan és la diada castellera de Santa Úrsula? Quin és el jaciment arqueològic més antic de Catalunya? Una cala verge a Eivissa? Una talla romànica? Un retaule barroc? Una degustació d'anxoves? Una processó de Divendres Sant? Un festival de jazz? Tot això i molt més, amb la informació imprescindible, índexs detallats i consells pràctics.

Títol: EL CONTE NÚMERO TRETZE

Autor: *DIANE SETTERFIELD*

Editorial: EMPÚRIES

Tema principal: Narrativa

El conte número tretze narra la relació entre dues dones atrapades pel seu misteriós i terrorífic passat. Margaret Lea és una jove tímida i insegura, filla d'un llibreter de vell de Londres, que un bon dia rep una carta que capgirarà la seva gris i solitària existència. Vida Winter, una de les escriptores més importants d'Anglaterra, ara greument malalta, ha decidit explicar per primera vegada la seva vida, fins aleshores del tot secreta, i l'ha escollida a ella després de llegir una biografia que va escriure sobre uns germans bessons. Margaret viatjarà a Yorkshire i s'instal·larà a casa de la vella autora, un casalot fosc i mig en runes, encantat, i de mica en mica anirà descobrint els terribles secrets que s'amaguen entre aquelles quatre parets. La descoberta de fets tan terribles l'ajudarà també a anar comprenent els misteris que minen la seva pròpia vida.

Títol: SI NO PLOU, PLOURÀ.

EL NOSTRE CLIMA A TRAVÉS DELS REFRANYS

Autor: *MÒNICA LÓPEZ*

Editorial: COLUMNA EDICIONS

Tema principal: Refranys

Sabies que quan pel març trona, l'ametlla és bona? I que pel mes d'abril val més que no treguis ni un fil? O potser desconexies que un llampec a Begur és pluja segur, mentre que llampecs a Vidrà és pluja demà...

Els refranys ens parlen del temps, fan prediccions sobre el futur i ens donen consells assenyats i enginyosos que ens remetent a una cultura lligada a la terra i a les seves tradicions.

Anna Marcó

webs

WEBS D'INTERÈS

Hoobing.com

BETA

Book directly, travel smart *

Planificar un viatge sense intermediaris
<http://www.hoobing.com>

Planificar un viatge és a vegades, un mal de cap. Massa preocupacions per anar-se'n de vacances a desconnectar poden acabar amb el clima de descans. Hoobing.com és una web que et permet planificar el teu viatge a cop de ratolí.

I el més important, pots contactar directament amb el lloc on vas de vacances, sense deixar-te part del sou en intermediaris.

Però aquest lloc web amb seu a Barcelona és més que un buscador d'hotels. Mentre fas això, Hoobing et situa la teva destinació en el mapa i et cerca blogs de viatges especialitzats per tenir informació de primera mà sobre el teu destí. És també una xarxa social que et permet compartir experiències de viatge amb els teus amics.

Google™

Cercar i llegir llibres a través d'internet
<http://books.google.com>

Google Books és un gran cercador de llibres per internet. Hi podem trobar llibres clàssics, contemporanis, edicions vives i edicions descatalogades.

Podeu fer una ullada a aquests títols de la mateixa manera com ho faríeu en una llibreria, però no podreu veure més pàgines de les que el propietari dels drets d'autor ha posat a la nostra disposició. Si el que busquem és poder llegir tot el llibre hem de buscar llibres amb visualització total. Els podem llegir a la pantalla i fins i tot, en alguns casos, descarregar-los a l'ordinador. Si es pot fer sempre ho indica.

A <http://books.google.com>, a més, sempre rebrem una invitació per comprar el llibre o demanar-lo en préstec a una biblioteca.

Canal de televisió dedicat a la literatura
<http://www.literalia.tv>

Literalia.tv és un canal de televisió per internet al voltant de la literatura, els escriptors i el món editorial.

Aquesta televisió s'ha creat amb l'objectiu de divulgar informació i oferir opinions professionals no només relatives als autors i els seus llibres.

Literalia.tv ofereix reportatges en castellà sobre llibreries, presentacions, congressos i actes literaris. En aquests moments ofereix tres programes: "Leer os hará libros", un espai per divulgar autors i llibres tant actuals com clàssics, "Basta de letras", una espai que cada dimecres recull les presentacions de llibres i actes promocionals en general, i "Anaqueles ocultos", que emet entrevistes amb agents, llibreters, editors i professors d'escoles d'escriptura.

La cuina

LA CUINA DE JOSEP LLUÍS BORRELL

Ja ha passat el temps en què la cuina era tasca obligada de les dones. Per sort la societat ha canviat i actualment podem assegurar que la majoria de cuiners de renom són homes.

No em pogut localitzar ni en Ferran Adrià ni l'Arguiñano, es veu que estan molt enfeïnats, però aquí a prop nostre tenim en Josep Lluís Borrell que ens explicarà dues receptes que li surten molt bé.

CARGOLS A LA LLAUNA

Recepta per a 10 persones

INGREDIENTS:

- 600 cargols (60 per persona)
- 3 l. d'aigua
- 1l. d'oli d'oliva
- 1 grapat de sal
- 1 grapat de pebre
- ¼ de l. de conyac
- 1 kg. de tomata fregida
- ½ kg. de carn picada o botifarra
- 3 cabeces d'all
(per fer l'allioli, que ha de ser negat)
- ½ l. d'oli

COM A ES FAN ELS CARGOLS A LA LLAUNA?

Es renten els cargols ben nets, i es posen en una llauna o una paella grossa amb els tres litres d'aigua l'oli, la sal i el pebre.

Es deixen coure fins que s'han begut tota l'aigua, abans si afegeix el conyac, si fa falta s'hi posa un raig d'oli.

Es fa un sofregit amb la carn i la tomata.

També es fa l'allioli que ha de ser negat (es pot fer amb la batedora).

Es posa a sobre dels cargols, fen la meitat dels cargols amb el sofregit i l'altra meitat amb l'allioli. Es deixa coure uns cinc minuts i se serveixen de seguida.

COCA DE XOCOLATA AMB TARONJA AMARGANT

INGREDIENTS:

- 4 ous
- 200 grams de margarina
- 100 grams de xocolata amb pols (Cola-Cao)
- 100 grams de farina
- 1 sobre de llevat en pols
- 1/2 pot de mermelada de taronja amargant
- 1 rajola de xocolata de cobertura

COM ES FA LA COCA?

Es desfà la margarina al foc, i s'hi afegeix el sucre remenant fins que quedi una pasta. S'hi posen els ous d'un en un i es va remenant.

Finalment s'hi posa la xocolata en pols, la mermelada, el llevat i la farina, remenant-ho molt bé (es pot fer amb batedora).

Si es vol, també s'hi pot posar una copeta de rom i el suc d'una taronja petita. Es posa al forn en un motlle untat amb margarina una mitja hora. Quan estigui feta es deixa refredar. Es desfà la xocolata de cobertura i es posa per damunt de la coca.

BON PROFIT!

Els reis van portar la neu a Bonmatí

